

UCHWAŁA NR 493/23
RADY GMINY ZGORZELEC

z dnia 18 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec za lata
2021-2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.).

Rada Gminy Zgorzelec uchwala:

§ 1.

Przyjmuje się Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Zgorzelec za lata 2021-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

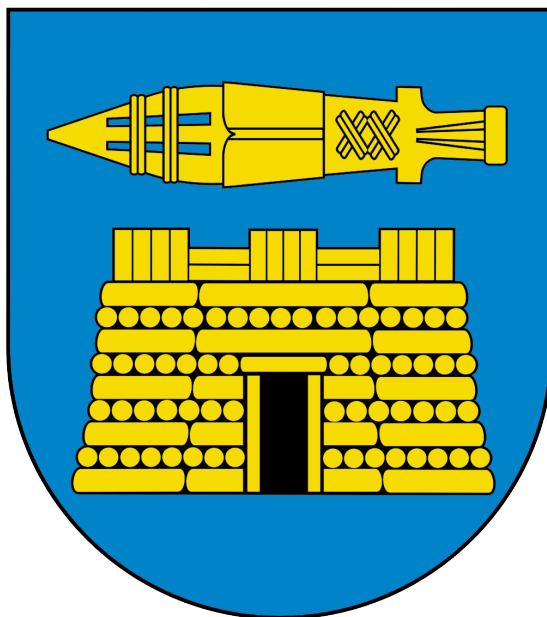
§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zgorzelec.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINA ZGORZELEC

Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec za lata 2021-2022

Poznań, 2023

Wykonawca:

**BBF Sp. z o.o.
ul. Dąbrowskiego 461
60-451 Poznań**

Opracowali:

Kierownik zespołu opracowującego: dr Kurzawa Jacek

Opracowujący: mgr Kinga Tyc-Krzyżaniak

Spis treści

Wstęp	5
1.1 Podstawa prawna i przedmiot opracowania.....	5
1.2 Cel i zakres opracowania	5
1.3 Materiały wykorzystane do opracowania oraz wykaz skrótów.....	6
2 Efekty realizacji POŚ za lata 2021-2022 w obszarach interwencji	7
2.1 Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	8
2.2 Obszar interwencji: Zagrożenie hałasem	21
2.3 Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne	25
2.4 Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami	28
2.5 Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.....	31
2.6 Obszar interwencji: Zasoby geologiczne i gleby	36
2.7 Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	40
2.7.1 Ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie gminy.....	43
2.7.2 Struktura zebranych i odebranych odpadów komunalnych.....	43
2.7.3 Odbiór odpadów komunalnych.....	44
2.7.4 Zagospodarowanie odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy lub dowożonych do Gminy Zgorzelec - rekomendacje analiz gospodarki odpadami.....	45
2.8 Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze	48
2.9 Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.....	52
3 Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	55
4 Podsumowanie.....	68

Spis tabel

Tab. 2-1 Efekty realizacji POŚ 2021-2024 w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	8
Tab. 2-2 Wykaz zmodernizowanych i wyremontowanych istniejących dróg gminnych (do 1 km) wraz z kosztami	17
Tab. 2-3 Efekty realizacji POŚ za lata 2021-2022 w obszarze interwencji: Zagrożenia hałasem	21
Tab. 2-4 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne	25
Tab. 2-5 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Gospodarowanie wodami	28
Tab. 2-6 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	31
Tab. 2-7 Wskaźniki efektywności programu – zaopatrzenie w wodę (wg GUS 2023, stan na dzień 17.11.2023 r.)	34
Tab. 2-8 Wskaźniki efektywności programu – odprowadzenie ścieków (wg GUS 2023, stan na dzień 17.11.2023 r.)	34
Tab. 2-9 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Gleby	36
Tab. 2-10 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	40
Tab. 2-11 Łączna ilość zmieszanych odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy w latach 2021-2022 wg danych pochodzących z analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Zgorzelec za 2021 r. i 2022 r.	43
Tab. 2-12 Ilości odebranych i przekazanych do RIPOK w Lubaniu poszczególnych odpadów komunalnych z terenu Gminy Zgorzelec w 2021- 2022 r. – na podstawie analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Zgorzelec za 2021 r. i za 2022 r.	43
Tab. 2-13 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Zasoby przyrodnicze	48
Tab. 2-14 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	52

Wstęp

Raport stanowi ocenę realizacji celów i zadań przyjętych w latach 2021-2022, wynikających z realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025-2028”. Ponadto dokument uwzględnia realny koszt wdrażania ww. Programu. Procedury kontroli realizacji Programu ochrony środowiska opierają się przede wszystkim na ciągłym procesie monitorowania jego stanu w celu podnoszenia jakości i efektywności zaplanowanych działań.

Wnioski i rekomendacje przedstawione w raporcie za lata 2021 i 2022 powinny stanowić niezbędny materiał wejściowy do ewaluacji Programu ochrony środowiska.

Jako bezsprzeczne należy traktować stwierdzenie, iż bardziej dogłębna wiedza o stanie środowiska i jego kierunkach zmian, tym sprawniejszy system budowania działań kontrolnych, a w konsekwencji naprawczych. Należy jednak pamiętać, żeby zachować równowagę biologiczną środowiska w kontekście zasady zrównoważonego rozwoju. Koniecznym jest, aby w jej czynne działania ochronne włączyć nie tylko różne instytucje rządowe oraz samorządowe zajmujące się zawodowo ochroną środowiska, ale przede wszystkim społeczeństwo oraz organizacje ekologiczne.

1.1 Podstawa prawna i przedmiot opracowania

Obowiązek sporządzania Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska wynika wprost z zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.), w której to ustawie w art. 18 ust. 2 jest mowa, iż „z wykonania programów organ wykonawczy (...) gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia odpowiednio (...) radzie gminy”.

Podstawą opracowania „Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec za lata 2021–2022” jest umowa nr 186/X/NP/23 zawarta w dniu 10 października 2023 r. pomiędzy Gminą Zgorzelec, a BBF Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego 461.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec za lata 2021–2022”. Raportowany Program ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec przyjęty został uchwałą Nr 186/20 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 28 grudnia 2020 r., w sprawie uchwalenia Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec za lata 2021-2024 z perspektywą do na lata 2025-2028.

1.2 Cel i zakres opracowania

Nadrzędnym celem Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec za lata 2021-2022 jest element monitoringu stanu środowiska, przyjętego przez władze samorządu harmonogramu wdrażania Programu, w którym

poddaje się ocenie realizację listy przedsięwzięć ekologicznych i jednocześnie pozwala zaobserwować efektywność funkcjonowania systemu ochrony środowiska na terenie gminy. Dokument powinien wyraźnie określać zrealizowane cele i priorytety ekologiczne, a także rodzaj i harmonogram działań proekologicznych przyjętych w programie ochrony środowiska. Raport stanowi niezbędny materiał do ewaluacji obowiązującego Programu ochrony środowiska.

Raport stanowi wypełnienie wymogów prawnych, jakie wynikają z obowiązującego prawa oraz dokumentów strategicznych wyższego szczebla (powiatowego, wojewódzkiego i krajowego).

Dodatkowo, opracowanie rozlicza samorząd z wydanych środków na realizację zadań związanych z ochroną środowiska oraz znacząco oddziaływujących na środowisko, w tym mechanizmów prawno-ekonomicznych oraz źródeł finansowania.

Niniejszy Raport obejmujący lata 2021-2022 jest dokumentem na podstawie, którego można będzie przygotować aktualizację Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec. Dokument ten jest zbiorem rzeczywistych kierunków zmian, jakie miały miejsce w latach 2021-2022, wyznacza nowe potencjalne obszary działań ochronnych.

1.3 Materiały wykorzystane do opracowania oraz wykaz skrótów

Raport powstał w oparciu o dane statystyczne jak i informacje o stanie środowiska oraz inne informacje o stanie Gminy Zgorzelec, jakimi dysponują organy ochrony środowiska, instytucje zajmujące się monitoringiem stanu środowiska oraz samorząd.

Dane zawarte w niniejszym Raporcie pochodzą między innymi z:

- materiałów przekazanych przez poszczególne wydziały Urzędu Gminy Zgorzelec;
- danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny;
- danych i informacji pochodzących z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Podstawowym źródłem danych statystycznych, niezbędnym do obliczenia wskaźników środowiskowych służących monitorowaniu realizacji celów i zadań Programu był Główny Urząd Statystyczny. W Raporcie wykorzystano dane GUS za lata 2021-2022 dzięki czemu możliwe było zdiagnozowanie zmian, jakie zachodziły w okresie sprawozdawczym w zakresie poszczególnych komponentów.

Objaśnienie skrótów stosowanych w dokumencie:

GUS – Główny Urząd Statystyczny, 2023

KPOP- Krajowy Program Ochrony Powietrza

KPPSP – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej

MPZP – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

POŚ – Program ochrony środowiska

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu

RIPOK – Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

2 Efekty realizacji POŚ za lata 2021-2022 w obszarach interwencji

Cele i kierunki interwencji do realizacji w latach 2021-2022 zostały wyznaczone dla 10 obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. Zagrożenia hałasem,
3. Promieniowanie elektromagnetyczne,
4. Gospodarowanie wodami,
5. Gospodarka wodno-ściekowa,
6. Zasoby geologiczne i gleby,
7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
8. Zasoby przyrodnicze,
9. Zagrożenia poważnymi awariami.

Efekty realizacji zadań z przypisanymi wskaźnikami wyznaczonymi w ramach poszczególnych obszarów interwencji zostały przedstawione w poniższych podrozdziałach

Zadania realizowane w latach 2021-2022 zostały rozliczone zgodnie z zapisami Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028.

Wskazano również, czy zadania przedstawione w poniższych tabelach należą do zadań własnych samorządu (zadania finansowane w całości lub w części ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji województwa/powiatu/gminy) bądź czy są zadaniami monitorowanymi (zadania, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych – będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla krajowego (centralnego), bądź instytucji działających na terenie województwa/powiatu/gminy, lecz podlegających bezpośrednio organom centralnym).

2.1 Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza

Tab. 2-1 Efekty realizacji POŚ 2021-2024 w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
1	Poprawa jakości powietrza	Modernizacja i remont istniejących dróg gminnych (do 1 km)	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane
2		Budowa i przebudowa dróg gminnych oraz opracowanie dokumentacji projektowej	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane
3		Bieżąca naprawa oraz konserwacja dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Zgorzelec w latach 2021-2022	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane
4		Wykonanie drogi gminnej publicznej w postaci łącznika od drogi krajowej nr 30 do drogi wojewódzkiej nr 352 w miejscowości Łagów	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
5		Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 352 w Ręczynie	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane w okresie sprawozdawczym. Realizacja zadania nastąpiła w 2023 r.
6		Remont mostu przy drodze gminnej publicznej nr 109182D w Tylicach	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane w 2020 r.

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
7		Remont przepustu przy drodze gminnej publicznej nr 109134D w Jędrzychowicach	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
8		Remont przepustu przy drodze wewnętrznej w Sławnikowicach	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
9		Remont dwóch przepustów w Gronowie przy drogach gminnych publicznych nr 109194SD i 109194TD	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
10		Remont przepustu przy drodze gminnej publicznej nr 109193D w Białogórze	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
11		Remont drogi gminnej publicznej nr 109122D w Gozdaninie	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
12		Przebudowa drogi gminnej publicznej nr 109186D w Tylicach	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane przed okresem rozliczeniowym.
13		Przebudowa drogi wewnętrznej Spytkowie wraz z wykonaniem parkingu przy świetlicy wiejskiej	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
14		Budowa drogi gminnej publicznej łączącej drogę wojewódzką nr 351 z drogą krajową nr 30 w miejscowości Jędrzychowice, inwestycja w całości finansowana przez zewnętrznych inwestorów przekazana bezpłatnie na rzecz gminy	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
15		Budowa drogi gminnej wewnętrznej ul. Dębowej w Łagowie	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane częściowo
16		Budowa dwóch dróg gminnych publicznych w Żarskiej Wsi, inwestycje w całości finansowane przez zewnętrznych inwestorów przekazane bezpłatnie na rzecz gminy	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
17		Modernizacja drogi gminnej publicznej nr 109133D w Jerzmankach	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
18		Przebudowa drogi gminnej publicznej nr 1091179D w Trójcy	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
19		Remont drogi gminnej publicznej nr 109129D w Jerzmankach	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane częściowo

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
20		Dotacja dla samorządu Województwa Dolnośląskiego na dofinansowanie zadania pn. „Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 351 w km 23+625 do km 24+700 w miejscowości Jędrzychowice w formule zaprojektuj i wybuduj”	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie wieloletnie realizowane od 2019 do 2022 roku
21		Przebudowa/remont drogi powiatowej nr 2398D na odcinku od drogi krajowej nr 94 przez m. Żarska Wieś do Pokrzywnika - na odcinku 2 800 m	W	Powiat Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane (2021 r.)
22		Przebudowa/remont drogi powiatowej nr 2398D relacji Pokrzywnik – Trójca (do skrzyżowania z drogą krajową nr 30 – na odcinku 2 456 m	W	Powiat Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
23		Przebudowa/remont drogi powiatowej nr 2394D przez miejscowość Żarska Wieś – na odcinku 3 028 m	W	Powiat Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
24		Przebudowa/remont drogi powiatowej nr 2386D relacji Kunów – Studniska – na odcinku 1 640 m	W	Powiat Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
25		Przebudowa/remont drogi powiatowej nr 2389D relacji Łagów – Pokrzywnik – Gronów – na odcinku 3 087 m (Łagów – Pokrzywnik) + 4 300 m (Pokrzywnik – Gronów)	W	Powiat Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
26		Przebudowa/remont drogi powiatowej nr 2388D relacji Jerzmanki – Gozdanin – na odcinku 2 679 m	W	Powiat Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
27		Przebudowa/remont drogi powiatowej nr 2398D Trójca -Gozdanin od km 13+350 do km 14+501 (od końca nowego asfaltu do drogi nr 2388D) – na odcinku 1 151 m	W	Powiat Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
28		Kompleksowa modernizacja oraz dobudowa nowych punktów i linii oświetlenia drogowego na terenie Gminy Zgorzelec wraz z zapewnieniem finansowania	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane częściowo
29		Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	W/K	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane częściowo

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
30		Odnowienie istniejącego i wykonanie nowego oznakowania szlaku i ścieżki rowerowej oraz budowę obiektu budowlanego składającego się z dwupoziomowego tarasu widokowo-rekreacyjnego oraz moło wraz z zagospodarowaniem na cele rekreacyjne i małą architekturę w miejscowości Spytków w ramach Programu „Zagospodarowanie rekreacyjne plaży w Spytkowie w ramach projektu Witka-Smeda – zagospodarowanie turystyczne pogranicza polsko-czeskiego, etap I”	W/K	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane
31		Poprawa jakości bazy turystycznej poprzez rewitalizację istniejących szlaków rowerowych, traktów pieszych, pieszo-rowerowych, wodnych i konnych oraz budowę nowych szlaków turystycznych w ramach Programu: Przygoda z Nysą – zagospodarowanie turystyczne pogranicza polsko-niemieckiego – etap V	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane (2022 i 2021)

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
32		Sukcesywna kontrola decyzji administracyjnych oraz uciążliwych źródeł zanieczyszczeń powietrza	W/M	UG Zgorzelec, WIOŚ we Wrocławiu	Efekt	Zadanie realizowane na wniosek
33	Poprawa efektywności energetycznej	Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza poprzez realizację projektu pn. System publicznej komunikacji zbiorowej na terenie Powiatu Zgorzeleckiego obejmującego m.in: - zawiązanie porozumienia pomiędzy partnerami projektowymi, wykonanie planu transportowego dla całego powiatu. - utworzenie spółki międzygminnej, która odpowiedzialna będzie za wdrożenie całego systemu. - modernizacja infrastruktury transportowej (wiaty, słupki przystankowe, zatoki autobusowe). - zakup części taboru i wdrożenie systemu. Tabor stanowić będą niskoemisyjne lub zeroemisyjne środki transportu.	W/K	Starostwo Powiatowe, Gminy Związku Gmin Ziemi Zgorzeleckiej	Efekt	Zadanie niezrealizowane
34		Budowa instalacji OZE na obiektach użyteczności publicznej (mikroinstalacje)	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane w okresie sprawozdawczym 2021-2022.

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
35		Montaż paneli fotowoltaicznych na -9 świetlicach wiejskich	W	UG Zgorzelec, Właściciele nieruchomości	Efekt	Zadanie niezrealizowane w okresie sprawozdawczym 2021-2022.
36		Montaż paneli fotowoltaicznych na budynkach trzech szkół podstawowych w miejscowości, Trójca, Jerzmanki oraz Żarska Wieś	W	UG Zgorzelec, Właściciele nieruchomości	Efekt	Zadanie niezrealizowane w okresie sprawozdawczym 2021-2022.
37		Montaż paneli fotowoltaicznych na budynku Centrum Rekreacyjno-Turystycznego w Radomierzycach	W	UG Zgorzelec, Właściciele nieruchomości	Efekt	Zadanie niezrealizowane w okresie sprawozdawczym 2021-2022.
38		Montaż paneli fotowoltaicznych na budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Radomierzycach	W	UG Zgorzelec, Właściciele nieruchomości	Efekt	Zadanie niezrealizowane w okresie sprawozdawczym 2021-2022.
39		Montaż paneli fotowoltaicznych w OSP Radomierzycy na stadionie w Jędrzychowicach	W	UG Zgorzelec, Właściciele nieruchomości	Efekt	Zadanie niezrealizowane w okresie sprawozdawczym 2021-2022.
40		Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	W/M	UG Zgorzelec, Właściciele nieruchomości, Przedsiębiorstwa, Spółdzielnie, Wspólnoty mieszkaniowe	Efekt	Zadanie zrealizowane 2021 r. – wymiana 16 szt. źródeł ciepła na spełniające wymogi programu „Czyste powietrze” 2022 r. – wymiana 54 szt. źródeł ciepła na spełniające wymogi programu „Czyste powietrze”

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
41		Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu)	W/M	UG Zgorzelec, Właściciele nieruchomości, Przedsiębiorstwa, Spółdzielnie, Wspólnoty mieszkaniowe	Efekt	Zadanie niezrealizowane
42		Modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczych i gazowych wraz z podłączeniem nowych odbiorców	M	UG Zgorzelec, Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Zakład w Zgorzelcu	Efekt	Zadanie niezrealizowane
43		Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane. W latach 2021-2022 wykonano 7 kontroli.
44	Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy Zgorzelec	Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców	W/M	UG Zgorzelec, Nadleśnictwa, RDOŚ, organizacje i stowarzyszenia, KP PSP, WIOŚ	Efekt	Zadanie zrealizowane. W ramach ochrony powietrza umieszczono w łącznie 6 artykułów w „Nowinach z Gminy” i na stronie gminy; W 2022 r. utworzono punkt konsultacyjno-informacyjny Programu „Czyste Powietrze”; W 2022 odbyło się szkolenie dla mieszkańców w ramach Czystego Powietrza.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028

Uzyskany efekt w kierunku interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

W latach 2021-2022 wskazane w POŚ 2021-2024 cele wyznaczone w obszarze interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza były realizowane zarówno przez samorząd, inne jednostki administracji publicznej, podmioty gospodarcze jak i osoby fizyczne. Niemniej jednak podjęte prace na rzecz ochrony klimatu i jakości powietrza są nadal niewystarczające i wskazana jest ich kontynuacja.

W ramach realizacji polepszenia standardu jakości dróg publicznych w okresie sprawozdawczym samorząd m. in. przekazał dotacje (300 000 zł) dla Województwa Dolnośląskiego na dofinansowanie zadania pn. „Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 351 w km 23+625 do km 24+700 w miejscowości Jędrzychowice w formule zaprojektuj i wybuduj”. Wykonano również inwestycję pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 352 w Ręczyńcu polegająca na wykonaniu ciągu pieszo-rowerowego”.

W przypadku dróg powiatowych w latach 2021-2022 samorząd przekazał dotację na zadanie inwestycyjne pn.: „Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 2383D relacji Zgorzelec-Mała Wieś Dolna długości 243,50 mb w miejscowości Tylice”. W 2021 roku wykonano dokumentację projektową, a w następnym roku dokonano budowy chodnika. W 2021 roku zrealizowano zadanie "Przebudowa drogi powiatowej nr 2398D relacji Żarska Wieś - Pokrzywnik na odcinku 2847 mb od km 5+905,00 do km 8+482,00 i od km 9+062,00 do km 9+322,00 - etap I”.

W ramach działań związanych z podnoszeniem standardu jakości użytkowanych dróg gminnych w poniższej tabeli wyszczególniono drogi publiczne i wewnętrzne o długości do 1 km podlegające w latach 2021-2022 modernizacji i/lub remontowi.

Tab. 2-2 Wykaz zmodernizowanych i wyremontowanych istniejących dróg gminnych (do 1 km) wraz z kosztami

Droga	Zakres wykonanych robót	Szacunkowy koszt
Łagów ul. Piękna na odcinku 100 mb	Wymiana nawierzchni jezdni wraz z wykonaniem wjazdów do posesji oraz modernizacji oświetlenia drogowego	154 365,00
Łagów ul. Dębowa	Przebudowa ul. Dębowej w miejscowości Łagów - Etap I	93 566,00 (2021) 612 000,00 (2022)
Jędrzychowice, dz. nr 257/2	Modernizacja drogi wewnętrznej	88 999,15
Sławnikowice na dz. nr 594 i 89/4		68 550,40
Tylice, dz. nr 253/11, 261 i 303		331 789,27
Ręczyn, dz. nr 642/3	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych	506 447,78
Tylice dz. nr 253/11, 261 i 303	Kompleksowa przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych	107 940,00
Ręczyn, dz. nr 641, 639 i 642/3		510 482,00
Łagów, 109192D	Remonty częściowe polegające na naprawie i uzupełnieniu warstwy	890 513,50

Droga	Zakres wykonanych robót	Szacunkowy koszt
Łagów, 109159SD	bitumicznej dróg	
Jerzmanki, 109123D		
Jerzmanki, 109129D		
droga wewnętrzna w Jędrzychowicach powyżej przedszkola i żłobka		
Tylice, dz. nr 289	Utwardzenie nawierzchni dróg wewnętrznych	70 000,00

Należy zwrócić uwagę, że szczególnie wysoka uciążliwość pylenia dróg dotyczy nawierzchni nieutwardzonych - drogi gruntowe, drogi z tłucznia (drogi szutrowe), drogi wykonane z kruszonego gruzu oraz drogi żużlowe. W przeciwieństwie do dróg utwardzonych (asfaltowych, betonowych, brukowanych) struktura warstwy wierzchniej drogi nieutwardzonej jest zaburzana przy każdorazowym przejeździe pojazdu. Pod wpływem nacisku kół luźne ziarna nawierzchni przemieszczają się względem siebie. Mechanizm ten prowadzi do powstawania znacznych emisji pyłu, sprawiając że ruch po drodze nieutwardzonej może być poważnym problemem zarówno w użytkowaniu drogi, jak i jej oddziaływaniu na bezpośrednią okolicę. Wielkość emisji pyłu z drogi zależy m. in. od: zawartości cząstek drobnych w materiale nawierzchni, stopnia zagęszczenia materiału nawierzchni, wilgotności nawierzchni, prędkości i masy poruszających się po drodze pojazdów oraz od natężenia ruchu.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat zaobserwować można, że w zakresie transportu drogowego gmina nie tylko dąży do jego rozbudowy, ale także podejmuje działania polegające na bieżącym utrzymaniu w dobrym stanie dróg i związanej z nimi infrastruktury oraz regularnym podejmowaniu podobnych działań, które pozytywnie wpływają na ogólny rozwój transportu. Realizowane prace przyczyniają się do ograniczenia wzrostu emisji spalin do powietrza, a także innych gazów i pyłów wprowadzanych do atmosfery. Działania te są również korzystne dla klimatu lokalnego.

W latach sprawozdawczych samorząd podejmował prace związane z rozwojem dróg rowerowych oraz alternatywnych środków transportu. Jest to bardzo istotne z punktu widzenia ochrony środowiska, zwłaszcza z uwagi na fakt, iż transport drogowy stanowi jeden z głównych sektorów odpowiedzialnych za emisję zanieczyszczeń do atmosfery.

W zakresie ochrony powietrza przy jednoczesnym zabezpieczeniu mieszkańców przed wykluczeniem z korzystania z usług transportu publicznego podejmowane były działania związane ze wspieraniem lokalnego transportu publicznego. Polegały one pokryciu opłat za utrzymanie linii autobusowej do Jędrzychowic oraz linii komunikacyjnej przez Gronów i Sławnikowice. W 2021 r. wydatkowano kwotę 71.000,00 zł, zaś w 2022 r. – 90.000,00 zł. Zauważalny jest wyraźny wzrost kosztów funkcjonowania transportu publicznego.

W gminie obserwuje się regularny wzrost rozwoju tras rowerowych. W latach sprawozdawczych jednostka powołana przez Gminę Zgorzelec tj. Centrum Rekreacyjno-Turystyczne realizowała zadanie utrzymania wszystkich ścieżek pieszo-rowerowych wybudowanych przez gminę oraz tereny zielone w sołectwach Kostrzyna, Kunów, Koźmin i Tylice.

W 2021 roku ukończono realizację projektu transgranicznego pn. „Witka - Smeda - zagospodarowanie turystyczne pogranicza polsko-czeskiego – etap I” polegającego na zagospodarowaniu plaży w Spytkowie w granicach działek nr 152/9 i 166. Wybudowano molo – taras widokowy, a przyległy teren zagospodarowano pod mini plażę wypoczynkowo-rekreacyjną i niezbędne urządzenia małej architektury. Łączna kwota inwestycji wyniosła 790 690,83 zł, z czego pozyskano dofinansowanie w kwocie 511 326,15 zł.

W okresie sprawozdawczym samorząd przeprowadził 7 kontroli przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.

W ostatnich latach samorząd nie realizował działań związanych z ociepleniem budynków publicznych. Jednak zadania te były realizowane przez prywatnych właścicieli budynków mieszkalnych. Termomodernizacja jest na ogół wysoko opłacalna, ale wymaga poniesienia znacznych kosztów, dlatego wielu właścicieli budynków nie może jej realizować bez finansowej pomocy. Realizacja zadania skutkuje uzyskaniem poprawy w efektywności energetycznej i komfortu cieplnego budynków, obniża koszty związane z ogrzewaniem, a także przynosi korzyści środowiskowe takie jak obniżenie emisji gazów cieplarnianych. Mieszkańcy mają możliwość skorzystania z programu „Czyste Powietrze”.

Rekomendacje

Podobnie jak miało to miejsce w latach 2019-2020 w obszarze gminy należy przewidywać, iż ogólny stan jakości powietrza nie ulegnie znacznemu pogorszeniu. Prognozuje się zmniejszenie ilości stężeń substancji w powietrzu dla obszarów o największym zagrożeniu. Mimo wszystko dla tego obszaru należy zwrócić szczególną uwagę na niską emisję oraz szybki wzrost rozwoju transportu drogowego. Poziom zagrożenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych będzie się stopniowo pogarszał ze względu na wzrost liczby pojazdów spalinowych, dlatego sfera ta będzie wymagała szczególnego zaangażowania ze strony władz i ciągłego kontrolowania stanu emisji zanieczyszczeń.

Ze względu na wytyczne zawarte w „Wojewódzkiej Uchwale Antysmogowej” (uchwała nr XLI/1407/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa dolnośląskiego, z wyłączeniem Gminy Wrocław i uzdrowisk, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw) oraz wymaganiach zawartych w gminnych dokumentach strategicznych, pożądanymi działaniami są dążenia do gospodarki niskoemisyjnej opartej na czystej energii pochodzącej z farm wiatrowych i paneli fotowoltaicznych. Potencjał energii słonecznej rozkłada się równomiernie na całym obszarze gminy i w dużym stopniu pokrywa się ze strefą korzystnych warunków wiatrowych. Pozostałe zasoby energii odnawianej nie stanowią istotnego źródła zasobów ze względu na niekorzystne warunki ich wykorzystania. Gmina w niewielkim zakresie realizuje założenia UE dotyczące ich wykorzystania, dlatego istotne jest zwiększenie jej udziału nie tylko w gminie, ale na terenie całego kraju. W celu zwiększenia potencjału udziału społeczeństwa w tym zakresie ważne jest promowanie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych. Niezwykle istotnym argumentem przemawiającym za wykorzystywaniem odnawialnych źródeł energii jest użytkowanie ich bez degradacji środowiska oraz niewyczerpalność ich zasobów. Niezbędne jest jednak dążenie do poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców w tym zakresie. Ponadto ważne jest, aby wzrosło wśród społeczeństwa zainteresowanie korzyściami płynącymi

z alternatywnych źródeł energii (w szczególności poprzez instalowanie odnawialnych źródeł energii w postaci modułów fotowoltaicznych „PV”) i przekładało się to na faktyczne użytkowanie instalacji przyjaznych środowisku (OZE).

Konieczne jest także dalsze prowadzenie działań związanych z ograniczeniem źródeł niskiej emisji na terenie gminy, takich jak termomodernizacja budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej, wymiana oświetlenia, czy wymiana systemów ogrzewania mieszkań z kotłów opalanych węglem na instalacje bardziej ekologiczne. Powyższe działania będą skutkować nie tylko zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych, ale także poprawą efektywności energetycznej oraz zmniejszeniem kosztów związanych z zapewnieniem odpowiedniego komfortu cieplnego.

Podobnie zalecana powszechnie termomodernizacja budynków znacznie zwiększa efektywność energetyczną nieruchomości. Na wymianę źródeł ciepła i termomodernizację mieszkańcy spełniający kryteria programowe mogą uzyskać dofinansowanie z programów rządowych realizowanych przez Gminę Zgorzelec w ramach zawartego porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska. Uruchomiony został gminny punkt konsultacyjno-informacyjny programu „Czyste powietrze”

Konieczne jest dalsze prowadzenie działań związanych z poprawą stanu nawierzchni dróg zlokalizowanych na terenie Gminy Zgorzelec. Istotne są także działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców.

W celu ochrony jakości powietrza atmosferycznego przed negatywnymi skutkami wynikającymi z użytkowania i rozwoju systemu transportowego należy zwrócić uwagę na rozwój alternatywnych wariantów. Zaleca się rozwój infrastruktury rowerowej, w tym budowy nowych ścieżek rowerowych, a także modernizacja już istniejących tras.

Zaleca się również wdrożenie działań naprawczych określonych w programie ochrony powietrza (POP) dla stref województwa dolnośląskiego przyjętego w dniu 14.07.2022 r. przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego, w których w 2020 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych oraz w „Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)”, obowiązującym od lipca 2021 roku. Głównym celem aKPOP jest pilna poprawa stanu powietrza w strefach, w których w wyniku oceny jakości powietrza, przeprowadzanej corocznie przez GIOŚ, stwierdzane są w dalszym ciągu przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych wybranych substancji w powietrzu oraz ochrona zdrowia i komfortu życia mieszkańców oraz środowiska naturalnego jako całość.

2.2 Obszar interwencji: Zagrożenie hałasem

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028, w zakresie kierunku interwencji „Zagrożenia hałasem” do realizacji wyznaczono 6 zadań, których stopień realizacji przedstawiono w poniższej tabeli

Tab. 2-3 Efekty realizacji POŚ za lata 2021-2022 w obszarze interwencji: Zagrożenia hałasem

L.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
1	Zmniejszenie liczby ludności narażonej na ponadnormatywny hałas	Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie realizowane w mpzp wprowadzane są zapisy nakazujące zachowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zgodnie z obowiązującymi przepisami dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz dla terenów mieszkaniowo-usługowych.
2		Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych	W	UG Zgorzelec	Efekt	b.d.
3		Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	M	GIOŚ	Efekt	Zadanie nierealizowane w okresie sprawozdawczym GIOS nie prowadził badań poziomów hałasu
4		Kontrola emisji hałasu do środowiska drogi A-4	M	GIOŚ	Efekt	Zadanie nierealizowane w okresie sprawozdawczym GIOS nie prowadził badań poziomów hałasu
5		Stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających nadmiernej emisji hałasu do środowiska	M	Zarządcy dróg	Efekt	Zadanie realizowane przez samorząd oraz zarządców dróg. Lokalne ograniczenia prędkości pośrednio wpływają na zmniejszenie poziomu hałasu w obszarze zwartej zabudowy; to z kolei przyczynia się do poprawy komfortu ludności mieszkającej na tym terenie

L.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
6	Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy Zgorzelec	Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie negatywnego wpływu hałasu na człowieka	W/M	UG Zgorzelec, Nadleśnictwa, RDOŚ, organizacje i stowarzyszenia, KP PSP, WIOŚ	Efekt	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028

Uzyskany efekt ekologiczny

Podwyższenie progu słyszenia może wywoływać pogorszenie zrozumiałości mowy, problemy w ocenie głośności dźwięków, utratę zdolności rozróżniania dźwięków wysokich bądź ograniczenie zdolności określania kierunku dochodzenia dźwięku. Hałas wpływa niekorzystnie na zdrowie człowieka, a także może przeszkadzać podczas wykonywania codziennych obowiązków w pracy bądź szkole. Do głównych jego źródeł zaliczyć można transport (hałas drogowy, kolejowy, przemysłowy).

Zgodnie z dostępną literaturą hałas drogowy generowany jest przede wszystkim przez silnik oraz układ napędowy pojazdu, oddziaływanie opon z nawierzchnią drogową, opory aerodynamiczne wytwarzane przez krawędzie pojazdu, a także w wyniku uderzania o siebie poszczególnych elementów pojazdu bądź ładunku. Oprócz tego wpływ na poziom hałasu ma również natężenie ruchu oraz prędkość, z jaką poruszają się pojazdy samochodowe (w szczególności dotyczy to pojazdów tzw. hałaśliwych, czyli samochodów ciężarowych i motocykli). Poza tym do głównych czynników wpływających na wielkość hałasu drogowego GIOŚ zalicza:

- płynność ruchu;
- położenie trasy;
- rodzaj nawierzchni;
- rodzaj i szerokość drogi;
- ukształtowanie terenu, przez który przebiega droga;
- rodzaj zabudowy, sąsiadującej z trasą;
- odległość pierwszej linii zabudowy od skraju jezdni.

Ze względu na intensywny rozwój terenów zabudowanych i zwiększone zapotrzebowanie społeczeństwa na mobilność, w tym przede wszystkim transport drogowy, należy w dalszym ciągu wdrażać środki rozwiązujące problemy związane z hałasem, gdyż liczba osób narażonych na jego szkodliwe działanie nie będzie spadała. Znaczne zmniejszenie liczby osób narażonych na szkodliwe poziomy hałas można osiągnąć np. dzięki zastosowaniu nie tylko pojedynczych środków, lecz ich kombinacji, w tym ulepszeń technologicznych, ambitnej polityki w zakresie hałasu, lepszego planowania urbanistycznego i infrastruktury oraz zmian w świadomości mieszkańców.

W latach sprawozdawczych 2021-2022 Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska nie wykonywał pomiarów hałasu komunikacyjnego drogowego ani kolejowego prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie Gminy Zgorzelec.

W zakresie ochrony przed hałasem duże znaczenie ma wprowadzanie stosownych zapisów do dokumentów o charakterze planistycznym. Dotyczą one w szczególności terenów zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie głównych dróg oraz linii kolejowych przebiegającej przez obszar gminy.

Samorząd oraz zarządcy poszczególnych dróg znajdujących się na obszarze gminy realizowali w latach 2021-2022 zadania ukierunkowane na ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego. Sukcesywnie wprowadzano lokalne ograniczenia prędkości w rejonie występowania zwartej zabudowy, co poprawiło komfort ludności mieszkającej na tych obszarach. Podobny efekt uzyskuje się w wyniku zmniejszania udziału pojazdów ciężkich w strumieniu ruchu. Dodatkowo tworzenie oraz promowanie korzystania z nowych ciągów rowerowych powinno wiązać się z dążeniem do pogłębiania świadomości ekologicznej mieszkańców.

Rekomendacje

Konieczne jest prowadzenie regularnej kontroli poziomu hałasu w szczególności w miejscach najbardziej narażonych na przekroczenia dopuszczalnych wartości. Ponadto, zaleca się także dążenie do poprawy płynności ruchu poprzez odpowiednią organizację ruchu oraz stosowanie tzw. „cichych” nawierzchni drogowych. Stosowanie tzw. „cichych” nawierzchni drogowych, ma duże znaczenie z uwagi na fakt, iż wybór nawierzchni drogowej może w istotny sposób obniżyć poziom hałasu od ruchu samochodowego. W zależności od charakterystyki górnej warstwy nawierzchni różnice pomiędzy maksymalnymi poziomami hałasu toczenia od przejeżdżających pojazdów osiągają wartości do około 10 dB(A). Odpowiednie wykonanie nawierzchni betonowych i nawierzchni z betonowej kostki brukowej nie wpływa niekorzystnie na poziom emitowanych dźwięków od przejeżdżających pojazdów. Jest to istotna informacja przy podejmowaniu decyzji o wyborze technologii wykonania nawierzchni kostkowych w obszarach zabudowanych.

Zaleca się weryfikację celu i doprecyzowanie kierunków działań. Istotnym też jest uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji. Warte uwagi są również działania związane z tworzeniem pasów zieleni izolacyjnej.

Zaleca się przeprowadzanie badań poziomu hałasu w ramach państwowego monitoringu lub na etapie eksploatacji przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko.

2.3 Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028, w zakresie kierunku interwencji „Promieniowanie elektromagnetyczne” do realizacji wyznaczono 4 zadania, których stopień realizacji przedstawiono w tabeli poniżej

Tab. 2-4 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne

I.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
1	Ograniczanie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznych (wyznaczenie stref technicznych bezpieczeństwa)	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane. W okresie sprawozdawczym informacja znalazła się w dwóch MPZP : Uchwała nr 333/22 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Żarska Wieś, części obrębu Przesieczany i części obrębu Jędrzychowice, Gmina Zgorzelec - część A; Uchwała nr 314/22 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 6 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Żarska Wieś, części obrębu Jędrzychowice i części obrębu Łagów, Gmina Zgorzelec
2		Kontrola monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku	M	GIOŚ, Przedsiębiorstwa	Efekt	Zadanie niezrealizowane
3		Utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie	M	Przedsiębiorcy	Efekt	b.d.

I.p.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
		dopuszczalnym				
4	Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy Zgorzelec	Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych	W/M	UG Zgorzelec, Nadleśnictwa, RDOŚ, organizacje i stowarzyszenia, KP PSP, WIOŚ	Efekt	Zadanie niezrealizowane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028

Uzyskany efekt ekologiczny

Monitoring pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzony jest przez Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w sposób ujednolicony dla całego kraju od 2008 roku.

Zadaniem podsystemu monitoringu PEM jest ocena i obserwacja zmian wielkości pola elektromagnetycznego. Obserwacja ta ma na celu śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach albo ich zmniejszeniu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W ostatnich latach nastąpiła zmiana przepisów wykonawczych w zakresie pól elektromagnetycznych, odnoszących się do dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, sposobu sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów oraz w zakresie prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne, według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m.

Badania przeprowadzone na terenie województwa dolnośląskiego w 2021 i 2022 r. w ramach PMŚ wykazały, że w żadnym z przebadanych punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych. Na terenie Gminy Zgorzelec badań takich nie prowadzono w latach sprawozdawczych. Najbliżej zlokalizowane punkty pomiarowe (2) w analizowanych latach zostały wyznaczone w granicach Miasta Zgorzelec (ul. Lubańska, Tuwima). Tam również dopuszczalne poziomy PEM nie zostały przekroczone.

W latach 2021-2022 nie prowadzono działań związanych z edukacją społeczeństwa na temat zagrożeń wynikających z oddziaływania pól elektromagnetycznych. Realizacja niniejszego celu w kolejnych latach może jednak pozwolić na efektywną ochronę przed tym zagrożeniem

Rekomendacje

Nie przewiduje się, aby w najbliższych latach problem z polami elektromagnetycznymi w Gminie Zgorzelec pogłębiał się. Niemniej jednak konieczne jest prowadzenie dalszych badań związanych z pomiarem wartości dopuszczalnych w zakresie oddziaływania pól elektromagnetycznych na terenie gminy, za które odpowiedzialny jest Inspektorat Ochrony Środowiska. Niezbędnym jest uwzględnienie tego zagadnienia w postępowaniach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

2.4 Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028, w zakresie kierunku interwencji „Gospodarowanie wodami” do realizacji wyznaczono 8 zadań, których stopień realizacji przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 2-5 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Gospodarowanie wodami

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
1	Zapewnienie dobrej jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz ograniczenie ich zużycia	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W/M	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane W 2021 roku wykonano 24 kontrole, a w 2022 roku 6 kontroli w zakresie prawidłowego postępowania z nieczystościami ciekłymi w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, oraz dokonywano kontroli gospodarstw indywidualnych
2		Bieżąca konserwacja i utrzymanie cieków wodnych	M	Wody Polskie	Efekt	Zadanie niezrealizowane
3		Konserwacja rowów melioracyjnych	W/M	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane
					Wskaźnik	Długość prac konserwacyjnych i drenarskich: 3268 mb (2021), 1856 mb (2022)
4		Ograniczenie zużycia wody w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody)	M	Przedsiębiorstwa	Efekt	Zadanie niezrealizowane
5		Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz poboru wód	M	WIOŚ	Efekt	Zadanie zrealizowane

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
6		Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnienie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	M	WIOŚ, PIG	Efekt	Zadanie zrealizowane
7	Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego	Wyznaczenie i uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie realizowane w MPZP wprowadzane są zapisy dotyczące planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne.
8	Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy Zgorzelec	Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zasobów wodnych	W/M	UG Zgorzelec, Nadleśnictwa, RDOŚ, organizacje i stowarzyszenia, KP PSP, WIOŚ	Wskaźnik	Zadanie niezrealizowane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028

Uzyskany efekt ekologiczny

W latach 2021-2022 prowadzone były prace konserwacyjne na rowach melioracyjnych. W roku 2021 Gmina Zgorzelec udzieliła dotacji w wysokości 94 888,72 zł Spółce Wodnej w Zgorzelcu, a 2022 roku dotacja wynosiła 54 999,73 zł. W ramach ww. dotacji na nieruchomościach stanowiących własność gminy wykonano 3268 mb (2021 r.) i 1 856 mb (2022 r.) konserwacji rowów oraz 2 ha (2021 r.) ciągów drenażowych. Ponadto w 2021 r. na zakup usług remontowych na remonty w zakresie utrzymania melioracji szczegółowych stanowiących gminny zasób nieruchomości (tj. rowów i cieków wodnych, w tym drenaż i naprawa rowów i przepustów) wydatkowano 16 000 zł.

Z kolei w 2022 r. nie wydatkowano żadnych środków, które przeznaczone były na remonty.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Gminy Zgorzelec Wydział Nieruchomości i Gospodarki Przestrzennej w zakresie zadań związanych z utrzymaniem czystości i porządku w gminie zobowiązany jest do prowadzenia Ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Zgodnie z prowadzoną ewidencją w okresie sprawozdawczym na terenie gminy funkcjonowało 343 szt. (2021 r.) i 364 szt. (2022 r.) oczyszczalni ścieków oraz 1052 szt. (2021 r.) i 1046 szt. (2022 r.) zbiorników bezodpływowych.

Od 2004 r. Gmina Zgorzelec przeznacza w swoim budżecie środki finansowe na dofinansowanie zakupu oraz montaż przydomowych oczyszczalni ścieków dla osób fizycznych i prawnych. Gmina dofinansowuje inwestycję do wysokości 50% kosztów, nie więcej niż 3 000 zł. ~~W okresie rozliczeniowym nie wpłynęły wnioski o dofinansowanie do przydomowych oczyszczalni ścieków.~~

Rekomendacje

Zaleca się dalsze prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych wraz z likwidowaniem nieszczelnych obiektów, które przyczyniają się do niekontrolowanego odprowadzania zanieczyszczeń do środowiska.

Rekomendowane jest także prowadzenie dalszych działań związanych z modernizacją oraz odbudową systemów melioracyjnych a także zwiększeniem retencji wód.

W celu realizacji ww. kierunków działań istotne jest dalsze zwiększanie świadomości na temat konsekwencji jakie niesie za sobą, nieprawidłowa względem środowiska przyrodniczego, gospodarka rolna. Źródłami zanieczyszczeń wód są przede wszystkim miejsca wytwarzania, gromadzenia i magazynowania stałych i płynnych odchodów zwierzęcych, nieszczelne instalacje sanitarne w tym zbiorniki bezodpływowe a także nieprawidłowo przechowywane i stosowane nawozy naturalne i mineralne. Realne zagrożenie wynika również z niezgodnego z instrukcją stosowania środków ochrony roślin. W celu zapobiegania niekorzystnego oddziaływania ww. źródeł zanieczyszczeń zaleca się kontynuację działań związanych z promowaniem zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych oraz opracowanie i korzystanie z programów rolnośrodowiskowych przez rolników.

2.5 Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028, w zakresie kierunku interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa” do realizacji wyznaczono 15 zadań, których stopień realizacji przedstawiono w poniższych podrozdziałach.

Tab. 2-6 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
1	Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej gospodarce wodno – ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Zwiększenie dostępności mieszkańców do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę	W/M	UG Zgorzelec przedsiębiorstwa	Efekt	Zadanie zrealizowane
2		Zwiększenie dostępności mieszkańców do zbiorczego systemu zbierania ścieków komunalnych	W/M	UG Zgorzelec PWiK „NYSA” Międzygminna spółka wodno-kanalizacyjna SUPLAZ	Wskaźnik	Zadanie zrealizowane
3		Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	W	UG Zgorzelec PWiK „NYSA” Międzygminna spółka wodno-kanalizacyjna SUPLAZ	Efekt	Zadanie zrealizowane
4		Budowa i modernizacja sieci wodociągowej	W	UG Zgorzelec PWiK „NYSA” Międzygminna spółka wodno-kanalizacyjna SUPLAZ	Efekt	Zadanie zrealizowane

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
5		Budowa sieci wodno-kanalizacyjnych w miejscowości Kunów	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane
					Wskaźnik	Wykonano 369,6 mb sieci wodociągowej oraz 446,05 mb kanalizacji sanitarnej (2022)
6		Wykup sieci od prywatnych inwestorów	M	PWiK "NYSA"	Efekt	Zadanie zrealizowane
					Wskaźnik	Dokonało wykupu sieci wybudowanych przez prywatnych inwestorów: w Łagowie na ul. Górnej 120 mb sieci wodociągowej oraz na ul. Dębowej 120 mb, w Jerzmankach 111,5 mb oraz w Trójcy -160 mb sieci wodociągowej (2022)
7		Dokumentacja dotycząca przeprowadzenia analizy możliwości zaopatrzenia wsi Żarska Wieś w wodę wraz z wykonawstwem	M	PWiK "NYSA"	Efekt	Zadanie niezrealizowane
8		Podział sieci wodociągowej na terenie gminy Zgorzelec na strefy	M	PWiK "NYSA"	Efekt	Zadanie niezrealizowane
9		Budowa sieci wodociągowej magistralnej w celu zaopatrzenia Radomierzyc w wodę ze Zgorzelca	M	PWiK "NYSA"	Efekt	Zadanie niezrealizowane
10		Modernizacja SUW w Jęrzmarkach	M	PWiK "NYSA"	Efekt	Zadanie niezrealizowane
11		Modernizacja Oczyszczalni Ścieków i Zagospodarowania Osadów w Jędrzychowicach	M	PWiK "NYSA"	Efekt	Zadanie niezrealizowane
12		Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia	W/M	UG Zgorzelec PWiK "NYSA"	Efekt	Zadanie niezrealizowane

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
		w wodę				
13		Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowania osadów ściekowych, w tym zgodnie z KPOŚK	W	UG Zgorzelec PWik "NYSa"	Efekt	Zadanie zrealizowane
14		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, na których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadnione ekonomicznie lub technicznie	W	UG Zgorzelec Prywatni właściciele posesji	Efekt	Zadanie zrealizowane
15		Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców	W/M	UG Zgorzelec, Nadleśnictwa, RDOŚ, organizacje i stowarzyszenia, KP PSP, WIOŚ	Efekt	Zadanie niezrealizowane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Gminy Zgorzelec na lata 2021– 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028

Uzyskany efekt ekologiczny

W latach 2021-2022 na terenie gminy Zgorzelec wybudowano 0,16 km sieci wodociągowej oraz 0,23 km zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej (inwestycje do 1 km).

Według danych GUS, 2023 długość czynnej sieci rozdzielczej w 2021 roku była równa 130,7 km - wzrosła więc o 0,9% w stosunku do roku 2020. Nie zaobserwowano spadku ilości połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym nieznacznie wzrosła.

Tab. 2-7 Wskaźniki efektywności programu – zaopatrzenie w wodę (wg GUS 2023, stan na dzień 17.11.2023 r.)

Wskaźnik	Jedn	Stan na 31.12.2020	Stan na 31.12. 2021	Stan na 31.12.2022	Wzrost/ spadek [%]
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	129,5	130,7	b.d.	+0,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 813	1891	1995	+10
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	263,0	255,9	267,5	+1,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	7 530	7679	7805	+3,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, 2023

Z kolei długość czynnej sieci kanalizacyjnej wzrosła w stosunku do 2020 r. o 1,9% km (zgodnie z danymi zamieszczonymi w GUS, 2023). Odnotowano także wzrost ilości ścieków odprowadzonych oraz wzrost ilości połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – o 15,7%.

Tab. 2-8 Wskaźniki efektywności programu – odprowadzenie ścieków (wg GUS 2023, stan na dzień 17.11.2023 r.)

Wskaźnik	Jedn.	Stan na 31.12.2020	Stan na 31.12.2021	Stan na 31.12.2022	Wzrost/ spadek [%]
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	31,7	31,9	32,3	+1,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	541	592	626	+15,7
ścieki odprowadzone	dam ³	161,0	179,0	176,0	+9,3
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1 507	1 678	1 791	+18,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, 2023

Z uwagi na fakt, iż nie ma ekonomicznej możliwości skanalizowania i wpięcia do istniejącej infrastruktury 4 nieruchomości w Żarskiej Wsi stanowiących niegdyś własność PGR w niedalekiej przyszłości planuje się wesprzeć finansowo i projektowo właścicieli

omawianych budynków w budowie kontenerowej oczyszczalni ścieków. Gmina w 2021 roku aplikowała o środki na ten cel w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład.

Rekomendacje

Zaleca się prowadzenie dalszych działań w zakresie rozbudowy oraz modernizacji istniejącej sieci wodociągowej. Zapewni to wszystkim mieszkańcom gminy dostarczenie wody pitnej odpowiedniej jakości. Ponadto zwiększy się również efektywność funkcjonowania sieci wodociągowych, w tym przede wszystkim zmniejszone zostaną straty wody w systemach przesyłowych. Z kolei rozbudowa oraz modernizacja sieci kanalizacyjnej pozwoli rozwiązać problem utylizacji ścieków, co szczególnie dotyczy obszarów wiejskich nie posiadających oczyszczalni ścieków i objęcie nią obszarów potencjalnego budownictwa mieszkalnego wynikającego ze Studium uwarunkowań i kierunków rozwojowych gminy. Co ważne, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej zmniejszy także stopień zagrożenia wód podziemnych jednocześnie wpływając na poprawę jakości wód powierzchniowych.

2.6 Obszar interwencji: Zasoby geologiczne i gleby

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 - 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028, w zakresie kierunku interwencji „Gleby” do realizacji wyznaczono 5 zadań. Charakterystykę efektu ich realizacji zamieszczono poniżej.

Tab. 2-9 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Gleby

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
1	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Prowadzenie sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych wraz z ich zagospodarowaniem.	W	Powiat Zgorzelec	Efekt	Zadanie nierealizowane W okresie sprawozdawczym gmina nie przeprowadzała rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.
2	Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym lub rolnym	M	Przedsiębiorcy	Efekt	Zadanie nierealizowane
3		Prowadzenie monitoringu jakości gleb	M	GIOŚ	Efekt	Zadanie nierealizowane
4		Stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych”	M	Właściciele gruntów	Efekt	Zadanie nierealizowane
5		Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie skażeń gleb	W/M	UG Zgorzelec, Nadleśnictwa, RDOŚ, organizacje i stowarzyszenia, KP PSP, WIOŚ	Efekt	Zadanie nierealizowane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028

Uzyskany efekt ekologiczny

W związku z realizacją „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. (Dz.U. 2023 poz. 244), działania mające na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, ograniczenie rolniczego wykorzystania nawozów, okresy nawożenia, warunki przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowanie z odciekami czy też dawki i sposoby nawożenia azotem są prowadzone pod ścisłą kontrolą. Zgodnie z ww. programem Gmina Zgorzelec znalazła się w wykazie gmin na terenie których nawozy azotowe mineralne oraz nawozy naturalne płynne można stosować na gruntach ornych w okresie od dnia 1 marca do dnia 25 października. Wszystkie działania wskazane w powyższym rozporządzeniu mają na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, dlatego tak ważne jest podejmowanie przez rolników działań zgodnie z wyznaczonymi zasadami.

9 sierpnia 2019 r. została opublikowana ustawa o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta ma na celu transpozycję przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE (tzw. Dyrektywy NEC). Powyższa dyrektywa ustanawia zobowiązania w zakresie redukcji zanieczyszczeń powietrza, w tym m.in. poprzez opracowanie i upowszechnianie Kodeksu dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczania emisji amoniaku. Kodeks dobrej praktyki rolniczej uwzględnia szereg praktyk rolniczych mających na celu ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery, które są możliwe do zastosowania w polskim rolnictwie. Kodeks obejmuje przede wszystkim kwestie niskoemisyjnych technik rozprowadzania i przechowywania nawozów oraz systemów utrzymywania i żywienia zwierząt. Dokument zawiera również zalecenia dotyczące racjonalizacji nawożenia azotowego. Przy wyborze praktyk kierowano się potencjałem ograniczenia emisji z uwzględnieniem kosztów zastosowania oraz skali trudności we wdrożeniu.

Kodeks jest pomocnym narzędziem w upowszechnianiu metod ograniczania emisji amoniaku z rolnictwa, jak również racjonalnego zarządzania azotem w gospodarstwie rolnym. Znajdują się w nim liczne odesłania do zaleceń zawartych w Zbiorze Zaleceń Dobrej Praktyki Rolniczej mającym na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Obydwa dokumenty są kluczowe z punktu widzenia dostosowań sektora rolnego do działań związanych z realizacją wymogów Unii Europejskiej w zakresie szeroko pojętej polityki ochrony środowiska. Jednocześnie w sposób komplementarny przyczyniają się do upowszechniania w polskim rolnictwie praktyk i zmian technologii produkcji sprzyjających ograniczeniu emisji zanieczyszczeń, przy założeniu poniesienia minimalnych kosztów przez rolników, co pozwala na ekonomiczną optymalizację ich stosowania.

Przestrzeganie obowiązków ww. rozporządzenia i zasad zawartych w Kodeksie dobrych praktyk przyczynia się do poprawy struktury jakościowej i wartości przyrodniczej użytków rolnych. Ze względu na typowo rolniczy charakter gminy w jej granicach

prowadzona jest ciągła promocja wdrażania zasad dobrej praktyki rolnej wśród rolników. Promowane jest również wapnowanie gleb. Odpowiednie pH przyspiesza rozkład substancji organicznej oraz proces nityfikacji. Innym korzystnym czynnikiem, jaki ma wpływ zastosowania wapna jest rozwój w glebie korzystnej mikroflory oraz ograniczenie istnienia szkodliwych grzybów i pasożytów. Wapnowanie poprawia wzrost oraz wielkość systemu korzeniowego, co wpływa na pobieranie większej ilości wody oraz składników pokarmowych, ale również zwiększa odporność roślin na susze, które są coraz częstsze i coraz dotkliwiej trafiają w plony rolników.

Rolnictwo jako jedna z gałęzi gospodarki wpływające znacząco na środowisko przy nieumiejętnym stosowaniu nawozów może prowadzić do pogorszenia stanu wód. Z uwagi na realne zagrożenie rozpraszania azotu i fosforu do środowiska, należy zwrócić szczególną uwagę na prawidłowe ich aplikowanie. Stosowanie nawozów w odpowiednich ilościach i terminach wpływa znacząco na wykorzystanie ich przez rośliny, zmniejszając straty ponoszone przez producentów rolnych, a także minimalizując zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, a w szczególności środowiska wodnego.

Zasady Dobrej Praktyki Rolniczej, w tym m.in. stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, są szczegółowo omawiane na organizowanych przez Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego w Zgorzelcu szkoleniach. Natomiast kontrolowanie i przestrzeganie okresu prewencji i karencji należy do kompetencji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa we Wrocławiu.

Gmina dąży do poprawy struktury jakościowej i wartości przyrodniczej użytków rolnych. W tym celu zaleca rolnikom prawidłowe prowadzenie zmianowania roślin, a także właściwe nawożenie mineralne i organiczne. W związku z restrukturyzacją i unowocześnianiem gospodarki rolnej, gmina wskazuje na możliwość pozyskania dla rolników dotacji unijnych. Środki można uzyskać z Programu wdrażanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Zgorzelcu.

RDOŚ we Wrocławiu nie wydał w okresie sprawozdawczym decyzji dotyczących konieczności prowadzenia pomiarów zawartości substancji w glebie, ziemi lub wodzie. Natomiast w posiadaniu RDOŚ znajduje się wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, w którym wskazano 6 pozycji gruntów potencjalnie zanieczyszczonych.

Rekomendacje

Zaleca się prowadzenie działań mających na celu dalszą ochronę gleb Gminy Zgorzelec przed zanieczyszczeniami różnego pochodzenia w tym przemysłowego, komunikacyjnego oraz rolniczego. Ważnym elementem w tym zakresie są precyzyjne zapisy w dokumentach o charakterze planistycznym.

Niezbędna w prawidłowym funkcjonowaniu rolnictwa jest edukacja ekologiczna rolników zgodna z zasadami ochrony środowiska.

Ze względu na rolniczy charakter gminy (użytki rolne zajmują ok. 70% jej powierzchni) problemem dla środowiska glebowego może stać się nadmierne nawożenie mineralne pól uprawnych powodujące kumulację zanieczyszczeń, w tym głównie związkami azotu. Spływ tych substancji drogą podziemną i powierzchniową pól może z kolei powodować zanieczyszczenia wód zlokalizowanych na terenie gminy.

Przewiduje się, że stan jakości gleb użytkowanych rolniczo będzie się systematycznie poprawiał ze względu na coraz większą świadomość rolników w zakresie ochrony gleb. Ponadto duże znaczenie mają również możliwości pozyskiwania dotacji finansowych ze środków UE w postaci programów rolnośrodowiskowych.

Oprócz obowiązku przestrzegania obowiązującego prawa w tym m. in. rozporządzenia w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” wskazane jest aby rolnicy stosowali się także do zapisów „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej”, czy też „Kodeks doradczy dobrej praktyki rolniczej dotyczący ograniczenia emisji amoniaku” Warszawa 2019. Przestrzeganie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk przyczyni się do ochrony gleb najwyższej jakości, a dzięki racjonalnemu gospodarowaniu zostaną zachowane wartości przyrodnicze. Ponadto przygotowywanie planu nawożenia azotem przez rolników, skutkować będzie korzyściami, do których obok ochrony wód zaliczyć należy zwiększenie efektywności nawożenia i obniżenie kosztów stosowania nawozów.

Rekomenduje się także prowadzenie dalszych prac modernizacyjnych systemów melioracyjnych na terenie Gminy Zgorzelec. Sugeruje się prowadzenie właściwej polityki dotyczącej zalesiania gruntów nieprzydatnych rolniczo oraz realizację zadań chroniących glebę przed negatywnym wpływem transportu i infrastruktury transportowej.

2.7 Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 - 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028, w zakresie kierunku interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” do realizacji wyznaczono 8 zadań, których stopień realizacji scharakteryzowano w poniższych podrozdziałach.

Tab. 2-10 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem
1	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	W	UG Zgorzelec	Zadanie realizowane W 2021 r. z terenu Gminy odebrano i dostarczone do RIPOK w Lubaniu 3430,6138 Mg odpadów komunalnych natomiast w roku 2022 odebrano 3351,7572 Mg odpadów komunalnych. Poniesione przez Gminę Zgorzelec koszty związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych za miesiące od stycznia do grudnia 2021 r. wyniosły: 2 444 497,93 zł 2022 r. wyniosły: 2 888 397,02 zł
2		Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku	W	UG Zgorzelec	Zadanie realizowane częściowo W roku 2021 jak Gmina Zgorzelec osiągnęła poziomy nałożone przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. W 2022 roku nie udało się osiągnąć wymaganego poziomu: -recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – 2021 r. – 26,43% (wymagany min. 20%), 2022 r. – 14,63% (wymagany min. 25%).

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem
3		Realizacja „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest”	W/M	UG Zgorzelec, Mieszkańcy	Zadanie realizowane W ramach opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi mieszkańcy gminy mieli również możliwość skorzystania z usługi odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.. W 2021 r. odebrano 62,13 Mg azbestu z 23 nieruchomości. Kwota wydatkowana na ten cel to 34 791,68 zł, przy czym dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wynosiła 12 000,00zł. W 2022 r. nie wykonywano ww. zakresu usług ze względu na małą ilość wniosków (wpłynęło 13 wniosków).
4		Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci	W	UG Zgorzelec	Zadanie zrealizowane W 2021 r. zlokalizowano 14 nowych dzikich wysypisk odpadów na działkach wchodzących w zasób gminny. Udało się usunąć 7 wysypisk. W 2022 r. zlokalizowano na terenie gminy 8 dzikich wysypisk. Wszystkie zostały usunięte.
5		Modernizacja, budowa punktów selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych	M	Zarządzający instalacją UG	Zadanie zrealizowane W Gminie funkcjonują 3 punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W 2021 roku wykonano następujące prace modernizacyjne: ogrodzenie betonowe na PSZOKu w Jerzmannach, a na PSZOKu w Żarskiej Wsi zamontowano słup oświetleniowy oraz kontener socjalny doposażono w instalację elektryczną podłączając obiekt do sieci. W 2022 roku wykonano ogrodzenie panelowe z gotowych prefabrykowanych elementów na PSZOK-u w Żarskiej Wsi.
6		Rozbudowa instalacji do kompostowania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	M	Zarządzający instalacjami, MPGK Zgorzelec	Zadanie niezrealizowane
7		Modernizacja i rozbudowa linii do oczyszczania selektywnie zebranych odpadów komunalnych	M	Zarządzający instalacjami, MPGK Zgorzelec	Zadanie niezrealizowane

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem
8		Monitorowanie składowiska odpadów	M	Zarządzający instalacjami, MPGK Zgorzelec	Zadanie zrealizowane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028

2.7.1 Ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie gminy

Analizę wytworzonych odpadów komunalnych na terenie Gminy Zgorzelec wykonano na podstawie informacji udostępnianych przez Urząd Gminy.

Łączna masa odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Zgorzelec w 2021 r. wynosiła 3 520,57 Mg, a w roku 2022 spadła o ok. 5% i wynosiła 3 351,75 Mg. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące ilości odebranych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Tab. 2-11 Łączna ilość zmieszanych odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy w latach 2021-2022 wg danych pochodzących z analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Zgorzelec za 2021 r. i 2022 r.

Lp.	Ilość zmieszanych odpadów komunalnych (Mg)	Rok	
		2021	2022
1	Ogółem	2239,01	2187,40

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z dokumentów pn.: „Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Zgorzelec za 2021 r. i 2022 r.”

Odpady powstające na terenie Gminy Zgorzelec, były przekazywane do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Lubaniu (RIPOK).

W roku 2021 nastąpił wzrost masy niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i tym samym wzrost masy odpadów selektywnie odebranych, w porównaniu z rokiem 2020. Zdecydowany wpływ na te zmiany w masie odpadów komunalnych miała wpływ wprowadzona od 1 lipca 2016 r. selektywna zbiórka odpadów „u źródła”, która zachęciła mieszkańców gminy do segregacji odpadów oraz prowadzone od września 2016 r. kontrole w zakresie prawidłowego segregowania odpadów komunalnych.

Z kolei w roku 2022 nastąpił spadek masy niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i tym samym wzrost masy odpadów selektywnie odebranych, w porównaniu z rokiem ubiegłym.

2.7.2 Struktura zebranych i odebranych odpadów komunalnych

W poniższej tabeli wyszczególniono ilości odpadów, które zostały odebrane z terenu Gminy Zgorzelec w latach 2021 – 2022 r. i dostarczone do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Lubaniu. Odpady zbierano zarówno w postaci zmieszanej jak i selektywnej.

Tab. 2-12 Ilości odebranych i przekazanych do RIPOK w Lubaniu poszczególnych odpadów komunalnych z terenu Gminy Zgorzelec w 2021- 2022 r. – na podstawie analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Zgorzelec za 2021 r. i za 2022 r.

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	Masa [Mg]	
		2021	2022
1	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2239,01	2187,40
2	Odpady ulegające biodegradacji	555,46	555,88
3	Tworzywa sztuczne	317,29	287,33

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	Masa [Mg]	
		2021	2022
4	Szkło	201,76	192,80
5	Papier i tektura	65,88	53,06
6	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	89,96	125,6
7	Opakowania z papieru i tektury	10,93	3,60
8	Odpady wielkogabarytowe	45,42	60,22
9	Opakowania z tworzyw sztucznych	3,96	2,11
10	Leki	0,04	0,08
11	Opakowania ze szkła	0,05	0,01
12	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	113,10	–
Razem		3642,86	3468,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Zgorzelec za 2021 r. i za 2022 r.

Zarówno w roku 2021 jak i 2022 największą grupę odebranych odpadów stanowią odpady zmieszane, ok. 61-63% wszystkich odebranych odpadów.

W 2021 roku Gmina Zgorzelec osiągnęła wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. W 2022 roku poziomy te nie zostały osiągnięte, na co wpływ miała dużo mniejsza masa zebranych odpadów przez podmioty zbierające odpady komunalne.

Natomiast w okresie sprawozdawczym poniesione przez Gminę Zgorzelec koszty związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych za miesiące od stycznia do grudnia 2021 r. wyniosły 2 444 497,93 zł, a w 2022 r. wyniosły: 2 888 397,02 zł, z czego koszty zagospodarowania odpadów komunalnych stanowiły zarówno w 2021r., jak i w 2022r. ok. 62%.

2.7.3 Odbiór odpadów komunalnych

Gmina Zgorzelec objęta jest zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych. Odpady odbierane są z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Od stycznia 2021 roku właściciele nieruchomości niezamieszkałych muszą zawrzeć z Przedsiębiorstwem świadczącym usługi w zakresie odbioru odpadów umowę na odbiór odpadów komunalnych. Na dzień 31.12.2022 wszyscy właściciele takich nieruchomości (tj. 139 właścicieli) zawarło niniejsze umowy na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 1469 z późn. zm.).

Odpady komunalne z terenu gminy odbierają: Zakład Gospodarki i Usług Komunalnych Sp. z o.o. z Lubania (ZGiUK) oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z/s w Zgorzelcu (MPGK). MPGK odbiera odpady z miejscowości: Łagów, Jędrzychowice, Żarska Wieś, Przesieczany, Gronów, Pokrzywnik i Sławnikowice. Natomiast pozostały teren gminy obsługuje ZGiUK.

Od 1 lipca 2016 roku na terenie Gminy Zgorzelec została wprowadzona selektywna zbiórka odpadów „u źródła”. Dzięki temu mieszkańcy mogą również gromadzić na terenie własnych nieruchomości surowce wtórne w odpowiednich workach: opakowania szklane w workach zielonych, makulatura w workach niebieskich oraz opakowania z tworzyw sztucznych w workach żółtych. Natomiast bioodpady mieszkańcy gminy mogą gromadzić w specjalnych pojemnikach przeznaczonych na odpady ulegające biodegradacji.

Ponadto od 1 września 2016 roku mieszkańcy gminy, którzy zadeklarowali selektywną zbiórkę odpadów podlegają kontroli w zakresie prawidłowego segregowania odpadów komunalnych. W trakcie kontroli mieszkańcy są informowani o wynikach przeprowadzonej kontroli oraz o ewentualnych działaniach niezbędnych do podjęcia w celu prawidłowej segregacji odpadów.

Odpady zmieszane i posortownicze z terenu nieruchomości odbierane są co dwa tygodnie. Odpady ulegające biodegradacji odbierane są co dwa tygodnie okresie od kwietnia do października oraz raz w miesiącu od listopada do marca. Natomiast surowce wtórne (odpady ze szkła, papieru i tworzyw sztucznych) odbierane są raz w miesiącu.

Dodatkowo w miejscowościach Radomierzyce, Jerzmanki i Żarska Wieś działają Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), do których można dostarczać:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- zużyte opony;
- zużyte baterie i akumulatory;
- papier i makulaturę;
- szkło;
- tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe;
- odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone;
- odpady budowlane i rozbiórkowe.

W ośrodkach zdrowia w miejscowościach Żarska Wieś, Radomierzyce i Trójca znajdują się punkty, w których można dostarczać przeterminowane leki.

Selektywna zbiórka i zagospodarowanie odpadów wielkogabarytowych

Od lipca 2019 r. mieszkańcy Gminy Zgorzelec mają możliwość złożenia wniosku o podstawienie kontenera na meble i inne odpady wielkogabarytowe bezpośrednio z terenu nieruchomości w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Usługa ta zastąpiła tzw. wystawki, gdzie mieszkańcy w celu pozbycia się wspomnianych odpadów musieli dostarczyć je do ogólnodostępnego kontenera podstawianego przez gminę. Taki sposób zbiórki przysparzał dużo problemów zarówno mieszkańcom jak i firmie odbierającej odpady komunalne, ze względu na wykorzystywanie wystawek przez przedsiębiorców (odpady z warsztatów itp.).

2.7.4 Zagospodarowanie odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy lub dowożonych do Gminy Zgorzelec - rekomendacje analiz gospodarki odpadami

Niezbędna efektywność selektywnego zbierania odpadów jest corocznie charakteryzowana w dokumentacji pn.: „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Zgorzelec”.

W roku 2021 przyjęto następujące wnioski:

- 1) Priorytetowym zadaniem dla Gminy Zgorzelec jest dalsze uświadamianie mieszkańców w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz racjonalnego sortowania odpadów komunalnych.
- 2) Osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów w kolejnych latach, przy selektywnej zbiórce odpadów na dotychczasowych zasadach, jest realne pod warunkiem dalszego usprawniania systemu, np. poprzez zwiększenie częstotliwości odbioru surowców wtórnych i dalszą edukację ekologiczną.
- 3) Wprowadzony w lipcu 2016 r. system odbioru odpadów „u źródła” udowodnił, że jest w stanie zagwarantować gminie wywiązanie się z ustawowych obowiązków w kolejnych latach.

W roku 2022 przyjęto następujące wnioski:

- 1) Gmina Zgorzelec osiągnęła w roku 2022 ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania na poziomie 1,47%.
- 2) W 2022 roku nie udało się osiągnąć wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych, który wynosił min. 25%. Osiągnięto wynik na poziomie 14,63%, który spowodowany był mniejszą masą zebranych odpadów przez podmioty zbierające odpady komunalne.
- 3) Priorytetowym zadaniem dla Gminy Zgorzelec jest dalsze uświadamianie mieszkańców w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz racjonalnego sortowania odpadów komunalnych. Pozytywną tendencją jest zmniejszenie ilości odebranych odpadów na jednego mieszkańca porównując rok 2021 (315 kg) z 2022 rokiem (302 kg).
- 4) Osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów w kolejnych latach, przy selektywnej zbiórce odpadów na dotychczasowych zasadach, jest realne pod warunkiem dalszego usprawniania systemu, np. poprzez zwiększenie częstotliwości odbioru surowców wtórnych i dalszą edukację ekologiczną.
- 5) Wprowadzony w lipcu 2016 r. system odbioru odpadów „u źródła” udowodnił, że jest w stanie zagwarantować gminie wywiązanie się z ustawowych obowiązków w kolejnych latach.

Program usuwania azbestu

Gmina Zgorzelec w 2021 r. z udziałem środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu zrealizowała zadanie pn.: „Usuwanie azbestu z terenu Gminy Zgorzelec”. Wartość ogólna przedsięwzięcia wyniosła 34 791,68 zł. Wysokość dotacji z WFOŚiGW we Wrocławiu: 12 000,00 zł. W wyniku realizacji przedsięwzięcia unieszkodliwiono ok. 62 Mg odpadów zawierających azbest. Odpady zawierające azbest odebrano od 23 właścicieli nieruchomości. W roku 2022 nie odbierano odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Zgorzelec.

Rekomendacje

Korzystnym działaniem dla Gminy Zgorzelec będzie uzyskanie przez RIPOK Lubań decyzji ministra rolnictwa na przetwarzanie odpadów ulegających biodegradacji na kompost. Na dzień dzisiejszy Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Lubaniu takiej decyzji nie posiada. Uzyskanie przedmiotowej decyzji zaważy na osiągnięciu w przyszłości wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

2.8 Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028, w zakresie kierunku interwencji „Zasoby przyrodnicze”, do realizacji wyznaczono 10 zadań, których stopień realizacji podano poniżej.

Tab. 2-13 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Zasoby przyrodnicze

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
1	Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem	Bieżące i zrównoważone utrzymanie zieleni	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane
2		Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody	W	UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie realizowane W okresie sprawozdawczym uchwalono 6 MPZP, w których znajdują się zapisy o ustaleniu obowiązku zagospodarowania powierzchni biologicznie czynnych w formie zieleni urządzonej.
3		Bieżąca konserwacja form ochrony przyrody	M	UG Zgorzelec RDOŚ we Wrocławiu	Efekt	Zadanie realizowane
4		Opracowanie i zatwierdzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	M	RDOŚ we Wrocławiu	Efekt	Zadanie nierealizowane W okresie raportowym nie opracowano nowych planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.
5		Monitoring obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000)	M	RDOŚ we Wrocławiu	Efekt	Zadanie realizowane
6		Opracowanie baz danych informacji o zasobach przyrodniczych	W/M	RDOŚ we Wrocławiu UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie realizowane Informacje na bieżąco aktualizowane są przez RDOŚ

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
7		Uzupełnienie oznakowania form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach	W/M	RDOŚ we Wrocławiu, UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie niezrealizowane
8	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków	Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną	W/M	RDOŚ we Wrocławiu, PGL LP, Wszystkie podmioty wyznaczone w planach ochrony i planach zadań ochronnych, UG Zgorzelec	Efekt	Zadanie zrealizowane
9	Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych	Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych oraz zmiana klasyfikacji gruntów nieruchomości, objętych naturalną sukcesją leśną	W/M	PGL LP, Starostwo Powiatowe	Efekt	Zadanie niezrealizowane
10	Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy Zgorzelec	Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych	W/M	UG Zgorzelec, Nadleśnictwa, RDOŚ, organizacje i stowarzyszenia, KP PSP, WIOŚ	Efekt	Zadanie niezrealizowane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028

Uzyskany efekt ekologiczny w obszarze interwencji: Zasoby przyrodnicze.

Jak wynika ze sprawozdania opisowego z wykonania budżetu gminy za rok 2022 gmina przeznaczyła w tym roku na utrzymanie zieleni 23 000 zł, z tego wykonała 91,48% tj. 21 040 zł. W ramach funduszu sołeckiego, środki wydatkowano na zakup sadzonek drzew, krzewów i kwiatów, zakup klombów, obiektów małej architektury – ławeczek, huśtawek.

Cel polegający na zachowaniu różnorodności biologicznej na terenie gminy jest realizowany przez ciągłe doskonalenie ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalane przez samorząd uwzględniają wymogi ochrony zarówno środowiska przyrodniczego, jak i krajobrazu. W okresie sprawozdawczym uchwalono 6 mpzp, w których co prawda nie występują ustalenia dotyczące zasad ochrony przyrody – ze względu na brak prawnych form ochrony przyrody na tych terenach, ale znajdują się tam zapisy o ustaleniu obowiązku zagospodarowania powierzchni biologicznie czynnych w formie zieleni urządzonej:

- Uchwała Nr 250/21 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 27 września 2021 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Koźmin, części obrębu Pokrzywnik i części obrębu Jędrzychowice
- Uchwała Nr 251/21 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 27 września 2021 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wyodrębnionych części obrębów geodezyjnych w gminie Zgorzelec
- Uchwała Nr 316/22 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 6 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Jerzmanki, gm. Zgorzelec
- Uchwała Nr 300/22 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Osiek Łużycki, gm. Zgorzelec
- Uchwała Nr 314/22 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 6 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Żarska Wieś, części obrębu Jędrzychowice i części obrębu Łagów, gm. Zgorzelec
- Uchwała Nr 333/22 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Żarska Wieś, części obrębu Przesieczany i części obrębu Jędrzychowice, Gmina Zgorzelec - część A.

Zgodnie z danymi GUS, 2023 na terenie gminy powierzchnia terenów zieleni osiedlowej podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym była stała i wynosiła 0,30 ha. W okresie sprawozdawczym w gminie nie powstały nowe pomniki przyrody. Natomiast w 2022 r. samorząd podjął uchwałę Nr 342/22 w sprawie zniesienia formy ochrony pomnika przyrody z części pomnika grupowego - pomnika przyrody nazwanego „Aleja Dąb szypułkowy (*Quercus robur*)”- składającego się z 71 sztuk drzew gat. dąb szypułkowy (położonego w m. Gronów dz. nr 528 oraz dz. nr 396/1, Obr. Gronów, Gmina Zgorzelec). Przyjęcie uchwały umożliwiło dokonanie wycinki trzech drzew ze względu na utratę wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie bezpieczeństwa publicznego – bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Ponadto na mocy uchwały Nr 343/22 w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomników przyrody uchwalono przeprowadzenie zabiegów

pielęgnacyjnych na sześciu pomnikach przyrody znajdujących się na terenie miejscowości Gronów i Łagów.

Teren Gminy Zgorzelec jest cenny szczególnie ze względu na znajdujący się tu obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066, a także w niewielkim fragmencie obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pieńska Dolina Nysy Łużyckiej PLH020086. RDOŚ we Wrocławiu w latach wcześniejszych wydał publikację pn. „*Plany zadań ochronnych w pigułce na przykładzie obszarów Natura 2000 w województwie dolnośląskim*”. W publikacji tej można znaleźć informację dot. obszaru Natura 2000 *Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej* PLH020066. Ponadto, o walorach gminy dowiedzieć się można na stronie internetowej gminy.

Rekomendacje

Należy przewidzieć, iż stan środowiska przyrodniczego będzie narażony na wiele czynników związanych z rozwojem gospodarczym gminy. Duży wpływ na zmiany przyrodnicze ma rozwój transportu drogowego, niekontrolowana gospodarka odpadami oraz brak uregulowań przestrzennych w najważniejszych dokumentach planistycznych. W najbliższych latach niezbędny jest nacisk na ochronę środowiska przyrodniczego w zakresie powiększania ogólnej powierzchni obszarów cennych przyrodniczo oraz systematyczne opracowywanie i wdrażanie planów ochrony przyrody na tych obszarach. Poza tym krajobraz będzie wymagał w najbliższej perspektywie szczególnej ochrony i zaangażowania samorządu ze względu na zwiększający się rozwój zrównoważonej turystyki i rekreacji. Dla zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej będzie również służył system wdrażania programów rolno-środowiskowych i uregulowanie zapisów w gospodarce przestrzennej.

W celu zachowania walorów przyrodniczych na obszarze Gminy Zgorzelec konieczne jest podejmowanie dalszych działań związanych z ich ochroną. Dotyczy to szczególnie obszaru Natura 2000 Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej i Pieńskiej Doliny Nysy Łużyckiej, które zasługują na uwagę ze względu na występujące na jego terenie cenne gatunki zwierząt oraz ich siedliska. Niezbędna jest również dbałość o zieleń. Zaleca się również opracowanie waloryzacji przyrodniczej gminy oraz opracowania ekofizjograficznego gminy. Bez rozpoznania aktualnych uwarunkowań podejmowane działania będą miały ograniczony efekt. Duże znaczenie odgrywa także takie zagospodarowanie terenu, które uwzględnia nie tylko potrzeby rozwojowo-gospodarcze społeczeństwa, ale także cele związane z szeroko pojętą ochroną środowiska. Ze względu na wciąż niedostateczną świadomość ekologiczną mieszkańców w zakresie ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych zaleca się podejmowanie akcji edukacyjnych mających na celu wzrost świadomości mieszkańców na temat konieczności ochrony środowiska przyrodniczo-krajobrazowego Gminy Zgorzelec.

W zakresie zasobów przyrodniczych najważniejszymi problemami jest niska lesistość co wiąże się z koniecznością prowadzenie systematycznego zalesiania oraz ochroną istniejących lasów i terenów zalesionych. Niezbędna jest zatem prawidłowo prowadzona gospodarka leśna, która pozwoli na osiągnięcie trwałych korzyści w zakresie ochrony przed zmianami klimatu. Ponadto problemem są także „dzikie wysypiska” śmieci które regularnie pojawiają się na terenie gminy. W związku z ich obecnością konieczne jest podejmowanie procedur administracyjnych zmierzających do nakazu usunięcia odpadów. Niewystarczająca świadomość ekologiczna społeczeństwa może powodować trudności z efektywną ochroną środowiska przyrodniczego, dlatego też konieczne jest dalsze prowadzenie akcji edukacyjnych w tym zakresie.

2.9 Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

W Programach Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028, w zakresie kierunku interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”, do realizacji wyznaczono 1 zadanie, którego stopień realizacji podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-14 Efekty realizacji POŚ w okresie sprawozdawczym 2021-2022 w obszarze interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Kierunek interwencji	Zadanie	Rodzaj zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Efekt z przypisanym wskaźnikiem	
1	Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego ryzyka i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR, ZZR)	M	Wojewódzka Komenda Straży Pożarnej we Wrocławiu Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Efekt	Zadanie realizowane przez GIOŚ W okresie sprawozdawczym na terenie Gminy Zgorzelec nie występowały zakłady o zwiększonym ryzyku i dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Gminy Zgorzelec na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028

Uzyskany efekt ekologiczny w obszarze interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Przewozy materiałów niebezpiecznych ze względu na charakter ładunków stwarzają nieodłączne ryzyko wystąpienia zagrożenia. Awarie podczas transportu tego rodzaju ładunków mogą spowodować zagrożenie życia, zniszczenie środowiska naturalnego i dóbr materialnych. Zdarzenia drogowe powstające podczas transportu towarów niebezpiecznych są szczególnie groźne dla otoczenia. Związane z nimi zagrożenia pożarowe, wybuchowe, toksyczne czy promieniotwórcze mogą bowiem bezpośrednio zagrozić życiu lub zdrowiu wielu osób, spowodować skażenie i degradację środowiska naturalnego oraz poważne straty materialne.

Na terenie Gminy Zgorzelec nie występują zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnych awarii. Najbliżej położonym względem Gminy Zgorzelec jest Zakład o Zwiększonym Ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowej, którym jest PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów w miejscowości Bogatynia (gm. Bogatynia). Zakład znajduje się w odległości ok. 10 km w kierunku południowym od granic Gminy Zgorzelec. Prowadzenie m. in. rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii i o dużym ryzyku wystąpienia awarii w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska oraz prowadzenie rejestru poważnych awarii należą do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska. Zadania w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom określa ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2023 poz. 1719 z późn. zm.).

Na terenie Gminy Zgorzelec mogą wystąpić również różnego rodzaju zagrożenia, do których zaliczamy: zagrożenia pożarowe, zagrożenie powodziowe, zagrożenia budowlane. Bezpieczeństwo pożarowe gminy jest oparte o sieć Ochotniczych Straży Pożarnych działających w następujących miejscowościach:

- OSP Trójca,
- OSP Radomierzyce,
- OSP Sławnikowice,
- OSP Gronów.

Ochotnicza Straż Pożarna z Trójcy i Radomierzyc należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Obie jednostki działają na terenie Gminy Zgorzelec i powiatu zgorzeleckiego.

Gmina ponosi wszelkie koszty utrzymania, wyszkolenia, wyposażenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostek ochotniczych straży pożarnych, a także zobowiązana jest do zapewnienia funkcjonariuszom umundurowania bojowego i ubezpieczenia członków ochotniczych straży pożarnych. Ochotnicze straże pożarne są natomiast jednostkami ochrony przeciwpożarowej i funkcjonują w oparciu o przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Wójt koordynuje funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze gminy w zakresie ustalonym przez wojewodę. W zakresie swoich kompetencji Wójt planuje roczny budżet OSP, w roku 2021 na realizację zadań dotyczących bezpieczeństwa p/poż całkowity koszt funkcjonowania jednostek wyniósł 233 767,21 zł, w 2022 r. była to kwota 304 692,33 zł.

W roku 2021 strażacy z OSP Trójca brali udział w 100 akcjach. OSP Radomierzyce odnotowało 69 wyjazdów do akcji, zaś OSP Gronów odnotowało 1 wyjazd. Ze względu na brak wymaganych szkoleń dla strażaków w OSP Sławnikowice w dalszym ciągu nie posiada JOT w związku z tym jednostka do chwili uzupełnienia szkoleń pozostaje jednostką wspierającą. Według zebranych danych najczęściej strażacy ochotnicy wyjeżdżali do gaszenia pożarów, udzielania pomocy poszkodowanym w

wypadkach drogowych, usuwania z dróg drzew powalonych przez wichurę, likwidowania skutków zanieczyszczeń ekologicznych, gniazd os i szerszeni. Druhny i druhowie zabezpieczali także szereg imprez sportowych i masowych.

Z kolei w 2022 r. z danych z Raportu o stanie gminy Zgorzelec wynika, iż na terenie Gminy odnotowano 200 zdarzeń. Strażacy z OSP brali udział w gaszeniu pożarów, udzielaniu pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych, usuwaniu z dróg złomów i wywrotów. W roku 2020 strażacy z OSP Trójca brali udział w 95 akcjach, OSP Radomierzyce – 100 wyjazdów, zaś OSP Gronów – 5 wyjazdów. OSP Sławnikowice nie odnotowała żadnych wyjazdów.

Rekomendacje

Konieczna jest edukacja społeczeństwa w związku z możliwością wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych w celu zmniejszenia ryzyka ich wystąpienia. Niezbędne jest opracowanie procedur działania samorządu na wypadek wystąpienia tego typu zdarzeń na terenie gminy.

Istotnym też jest uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji. Należy brać pod uwagę fakt, iż wraz z rozwojem przemysłu – wzrastającą ilością zakładów produkcyjnych w ostatnich latach na terenie gminy - znaczenie komentowanego celu będzie wzrastać.

Rekomendowane jest ponadto zwrócenie większej uwagi na aspekty zachowania bezpieczeństwa podczas transportu substancji niebezpiecznych liniami kolejowymi nr 274 relacji Wrocław Świebodzki – Zgorzelec, czyli linią nr 278 Węgliniec – Zgorzelec oraz szlakami drogowymi autostradą A4 i drogami krajowymi nr 30 i nr 94. W tym celu zaleca się tworzenie projektów organizacji ruchu, które będą należycie uwzględniać zasady bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych. Awarie podczas transportu tego rodzaju ładunków mogą spowodować zagrożenie życia, zniszczenie środowiska naturalnego i dóbr materialnych.

3 Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

Strategia ochrony środowiska Gminy Zgorzelec polega na wyznaczeniu celów i kierunków działań polityki ekologicznej w perspektywie do 2028 roku. Niniejsza strategia jest aktualizacją poprzedniej, przyjętej w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec w na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021–2024” i większość jej kierunków jest nadal aktualna.

Cele, kierunki interwencji oraz zadania zostały wyznaczone do realizacji w najbliższych latach na podstawie przedstawionej wcześniej oceny stanu środowiska Gminy Zgorzelec. Szczególne znaczenie w tym zakresie odegrały najważniejsze problemy i zagrożenia zdefiniowane dla poszczególnych obszarów interwencji.

W Programie na lata 2021-2024 zawarto również cele i kierunki działań zapewniające dalszą poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego w zakresie gospodarki odpadami. Uwzględniono zadania przewidziane w Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2022-2025, a także w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022.

Przedstawiony harmonogram rzeczowo-finansowy uwzględnia zarówno zadania własne samorządu, jak i zadania monitorowane. Podczas jego opracowywania pod uwagę wzięto możliwość uzyskania środków z takich źródeł jak UE, EOG, NFOŚiGW, WFOŚiGW itd. Stosując wytyczne do założeń metodycznych zaproponowanych w „Wytycznych” w niniejszym Raporcie przedstawiono w układzie tabelarycznym obszary interwencji, wskaźniki realizacji zadań oraz zadania wraz z podmiotem odpowiedzialnym. Każde z realizowanych zadań przyczyniać się będzie do realizacji kierunku interwencji, a te z kolei do realizacji założonego celu poprawy stanu w danym obszarze. Brak realizacji zamierzonych zadań może spowodować brak zmian, a nawet pogorszenie się stanu środowiska. Analogicznie jak w przypadku oceny stanu środowiska cele i kierunki interwencji do realizacji w latach 2021-2024 zostały wyznaczone dla 10 obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. Zagrożenia hałasem,
3. Pola elektromagnetyczne,
4. Gospodarowanie wodami,
5. Gospodarka wodno-ściekowa,
6. Zasoby geologiczne,
7. Gleby,
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. Zasoby przyrodnicze,
10. Zagrożenia poważnymi awariami.

Realizacja wyznaczonych zadań łączy się z poniesionymi z tego tytułu kosztami przedstawiono szczegółowo w **Załączniku nr 2 Harmonogramu realizacji zadań własnych i monitorowanych wraz z ich finansowaniem dla Gminy Zgorzelec wykonanym dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028.**

Aby mierzalnie zweryfikować zachodzące zmiany, przedstawić stan lub tendencje, które określają wpływ podejmowanych działań na środowisko wprowadzono system wskaźnikowy. Zastosowane wskaźniki są tak skonstruowane, aby w łatwy i skuteczny sposób określały postępy realizacji zadań (

Tabela 3-1).

Tabela 3-1 Wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska w latach 2021-2022

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	UG Zgorzelec, GUS, Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Zakład w Zgorzelcu	Długość wyremontowanych i zmodernizowanych dróg gminnych: 10,2 km	Brak danych o dokładnych długościach ze względu na różny charakter remontów i modernizacji	Brak danych o dokładnych długościach ze względu na różny charakter remontów i modernizacji	Długość wyremontowanych i zmodernizowanych dróg gminnych: Wzrost
			Remonty i modernizacje dróg gminnych: W ramach zadania „Remont drogi gminnej publicznej nr 109153D (ul. Dolna) w miejscowości Łagów” – całkowita wymiana 1 024,80 mb. nawierzchni drogowej na nową	b.d	b.d	Remonty i modernizacje dróg gminnych: Wg potrzeb
			Remonty i modernizacje dróg gminnych: Roboty naprawcze – modernizacyjne istniejącego oświetlenia drogowego oraz sukcesywne budowanie nowych punktów świetlnych	realizowane	realizowane	Remonty i modernizacje dróg gminnych: Wg potrzeb
			Długość ścieżek rowerowych: 15 km	16,3 km	16,3 km	Długość ścieżek rowerowych: Wzrost
			Liczba instalacji OZE na terenie gminy: Trudne do oszacowania (głównie u osób fizycznych)	b.d.	b.d	Liczba instalacji OZE na terenie gminy: Wzrost

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
			Zużycie energii cieplnej budynki mieszkalne/ urzędy i instytucje: b.d.	b.d.	b.d.	Zużycie energii cieplnej budynki mieszkalne/ urzędy i instytucje: b.d.
			Długość sieci gazowniczej: 0,396 km	66,191 km (długość czynnej sieci ogółem)	66,796 km (długość czynnej sieci ogółem)	Długość sieci gazowniczej: Wzrost
			Ilość przyłączy do sieci gazowej: 554 szt.	639 szt.	695 szt.	Ilość przyłączy do sieci gazowej: Wzrost
			Liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych związanych z przestrzeganiem zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach: 4	7	7	Liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych związanych z przestrzeganiem zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach: Wg zgłaszanych potrzeb
			Liczba działań proekologicznych: Trudne do oszacowania	6 artykułów na temat ochrony powietrza w „Nowinach z Gminy”	Utworzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu „Czyste Powietrze”; Szkolenie dla mieszkańców w ramach Czystego Powietrza	Liczba działań proekologicznych: Wg potrzeb
Zagrożenia hałasem	Zmniejszenie narażenia mieszkańców w gminie ponadnormatywnym hałasem	UG Zgorzelec	Liczba nowych MPZP, w których uwzględniano poziom hałasu: 5 szt.	2	3	Liczba nowych MPZP, w których uwzględniano poziom hałasu: Wg potrzeb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
	Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy Zgorzelec		Liczba działań proekologicznych: Trudne do oszacowania	b.d.	b.d.	Liczba działań proekologicznych: Wg potrzeb
Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem	GIOŚ	Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne: 0 [os.]	0	0	Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne: 0 [os.]
	Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy Zgorzelec	UG Zgorzelec	Liczba działań proekologicznych: Trudne do oszacowania	b.d.	b.d.	Liczba działań proekologicznych: Wg potrzeb
Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania	WIOŚ, GUS, UG Zgorzelec	Liczba zbiorników bezodpływowych/ przydomowych oczyszczalni ścieków: 1 064 * szt. / 320 szt. * dane za 2018 rok	1052/ 323	1046/ 364	Liczba zbiorników bezodpływowych/ przydomowych oczyszczalni ścieków: Wg potrzeb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
			Długość sieci melioracyjnej, która została poddana konserwacji: 3 243 [mb]	3 268 m	1 856 m	Długość sieci melioracyjnej, która została poddana konserwacji: Wg potrzeb
			Zużycie wody na potrzeby przemysłu: 29* [dam ³ /rok] *Dane za rok 2018	48	42	Zużycie wody na potrzeby przemysłu: Spadek
			Liczba kontroli WIOŚ: b.d.	b.d.	b.d.	Liczba kontroli WIOŚ: Wg planu kontroli
			Udział JCWP o stanie/potencjale dobrym i bardzo dobrym: b.d. [%]	b.d.	b.d.	Udział JCWP o stanie/potencjale dobrym i bardzo dobrym: Wzrost
	Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą		Liczba nowych MPZP, w których uwzględniano ustalenia planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne: 1 [szt.]	1	0	których uwzględniano ustalenia planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne: Wg potrzeb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
	Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy Zgorzelec	UG Zgorzelec	Liczba działań proekologicznych: Trudne do oszacowania	b.d.	b.d.	Liczba działań proekologicznych: Wg potrzeb
Gospodarka wodno-ściekowa	Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej	GUS, UG Zgorzelec	Stopień zaopatrzenia mieszkańców w wodociąg: 100 [%]	100	100	Stopień zaopatrzenia mieszkańców w wodociąg: Utrzymać aktualny poziom
			Długość sieci wodociągowej: 129,5 [km]	130,7	b.d.	Długość sieci wodociągowej: Wzrost
			Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej: 7 422	7 679	7 805	Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej: Wzrost
			Długość sieci kanalizacyjnej: 31,7 [km]	31,9	32,3	Długość sieci kanalizacyjnej: Wzrost
			Korzystający z instalacji (kanalizacja) w % ogółu ludności: 15,6*[%] *Dane za rok 2018	19,3	20,4	Korzystający z instalacji (kanalizacja) w % ogółu ludności: Wzrost
			Liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego: 1 325	1 678	1 791	Liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego: Wzrost
			Liczba oczyszczalni ścieków/stacji zlewnych: 1 [szt.]	1	1	Liczba oczyszczalni ścieków/stacji zlewnych: Wg potrzeb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków: 320 [szt.]	343	364	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków: Wg potrzeb
			Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca: 101,2 [m ³]	29,7	30,5	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca: Spadek
			Liczba działań proekologicznych: Trudne do oszacowania	b.d.	b.d.	Liczba działań proekologicznych: Wg potrzeb
Zasoby geologiczne	Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych	-	-	-	-	-
Gleby	Ochrona zasobów glebowych	UG Zgorzelec, GIOŚ	Powierzchnia użytków rolnych: 9 644* [ha] *Dane za rok 2005	b.d.	b.d.	Powierzchnia użytków rolnych: Wg potrzeb
			Odsetek gruntów ornych w użytkach rolnych: 66 [%]	b.d.	b.d.	Odsetek gruntów ornych w użytkach rolnych: Wg potrzeb
			Liczba punktów monitoringu gleb: brak punktów pomiarowych	1 (miejscowość Trójca)	1 (miejscowość Trójca)	Liczba punktów monitoringu gleb: Wg potrzeb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
			[szt.]			
			Liczba działań proekologicznych: Trudne do oszacowania [szt./rok]	b.d.	b.d.	Liczba działań proekologicznych: Wg potrzeb
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami. Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	UG Zgorzelec, GUS	Masa odebranych zmieszanych odpadów komunalnych: 1 767,16* [Mg] * dane za rok 2018	2 239,01	2 187,40	Masa odebranych zmieszanych odpadów komunalnych: Spadek
			Mieszkańcy prowadzący selektywną zbiórkę odpadów komunalnych: 5 293* * dane za rok 2018	7 101	7 230	Mieszkańcy prowadzący selektywną zbiórkę odpadów komunalnych: Wzrost
			Odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie: 40,92* * Dane za 2018 r.	40,0%	38,7%	Odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie: Wzrost
			Masa usuniętych wyrobów azbestowych: 43 [Mg]	62,12 Mg	b.d.	Masa usuniętych wyrobów azbestowych: do roku 2022 należy zmniejszyć występowanie odpadów zawierających azbest o 75%
			Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk: W 2017 roku: 4 szt.	7	8	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk: Wg potrzeb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
			Liczba PSZOK: 2 [szt.]	3	3	Liczba PSZOK: Wg potrzeb
			Liczba instalacji do kompostowania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów: 1 [szt.]	1	1	Liczba instalacji do kompostowania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów: Wg potrzeb
			Czynne składowiska odpadów: 1 [szt.]	1	1	Czynne składowiska odpadów: 1 [szt.]
			% monitorowanych składowisk odpadów: 100 [%]	100	100	% monitorowanych składowisk odpadów: 100 [%]
Zasoby przyrodnicze	Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej	GUS, UG Zgorzelec, CRFOP	Powierzchnia obszarów zieleni urządzonej: 8,6 [ha]	b.d.	b.d.	Powierzchnia obszarów zieleni urządzonej: Wzrost
			Liczba nowych MPZP, w których uwzględniano formy ochrony przyrody: 0. Natomiast w 5 uchwalonych MPZP znajdują się zapisy dot. powierzchni biologicznie czynnej [szt.]	0	0	Liczba nowych MPZP, w których uwzględniano formy ochrony przyrody: Wg potrzeb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
			Liczba opracowanych planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: 1 [szt.]	1	1	Liczba opracowanych planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: 3 [szt.]
			Liczba: Obszarów Natura 2000/ Rezerwatów przyrody/ zespołu przyrodniczo – krajobrazowego/ Zespołu przyrodniczo – krajobrazowego/ Pomników przyrody ożywionej: 2/ 0/ 0/ 17 [szt.]	2/ 0/ 0/ 16	2/ 0/ 0/ 16	Liczba: Obszarów Natura 2000/ Rezerwatów przyrody/ zespołu przyrodniczo – krajobrazowego/ Zespołu przyrodniczo – krajobrazowego/ Pomników przyrody ożywionej: Wg potrzeb
			Grunty leśne prywatne: 4,28 [ha]	b.d.	b.d.	Grunty leśne prywatne: Wg potrzeb
			Ogólna powierzchnia gruntów leśnych: 218,26 [ha]	218,26	218,26	Ogólna powierzchnia gruntów leśnych: Wg potrzeb
	Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności gminy Zgorzelec		Liczba działań proekologicznych: Trudne do oszacowania	b.d.	b.d.	Liczba działań proekologicznych: Wg potrzeb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				
		Źródło danych	Nazwa i wartość bazowa rok 2019	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Nazwa i wartość docelowa do 2024 lub tendencja zmian
B	C	D	E	F	G	H
Zagrożenia poważnymi awariami	Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia awarii	WKSP we Wrocławiu, GIOŚ	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii: 0 [szt.]	0	0	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii: 0 [szt.]

Jako rekomendację należy uznać konieczność zmiany niektórych kwalifikowanych wskaźników będących miernikami realizacji Programu, tak ażeby kolejne raporty charakteryzowały się większą informatywnością. Niewątpliwie mierzalne parametry efektywności należy oprzeć na badaniach realizowanych przez monitoring państwowy oraz Główny Urząd Statystyczny.

4 Podsumowanie

Niniejszy Raport dotyczy realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec na lata 2021-2022.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2023 poz. 2029) nie określa wymagań dotyczących zakresu i formy Raportu, przyjęto zatem za główny cel niniejszego opracowania analizę realizacji przyjętych priorytetów i celów ekologicznych w odniesieniu do stanu środowiska faktycznego i prawnego.

Raport nie charakteryzuje zmian stanu środowiska a jedynie odnosi się do dwuletniego okresu realizacji celów i zadań, określonych w Programie ochrony środowiska na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025 – 2028. Nie jest pełnym i jednoznacznym odzwierciedleniem efektów realizacji ze względu na konieczność aktualizacji przyjętego systemu monitorowania wdrożenia Programu.

Raport przedstawia dotychczas podjęte działania oraz potrzeby zmian w przyjętych priorytetach w kontekście zaistniałych zmian stanu środowiska na terenie gminy oraz w kontekście konkretyzacji wielu zamierzeń inwestycyjnych przyjętych przez gminy i podmioty gospodarcze. Miarodajna ocena efektów realizacji Programów ochrony środowiska dla gminy będzie możliwa dopiero w dłuższej perspektywie czasowej. Analizowany okres nie pozwolił w wielu przypadkach na określenie tendencji zmian. Tym bardziej, że w latach 2021 i 2022 na terenie całego kraju nadal obowiązywał stan zagrożenia epidemicznego. W związku z powyższym pojawił się szereg ograniczeń w życiu społecznym oraz w funkcjonowaniu instytucji w tym m. in. instytucji kultury, stowarzyszeń, klubów sportowych, placówek oświatowych. Jednocześnie zwiększyło się wykorzystanie usług elektronicznych. Sytuacja epidemiologiczna wymusiła również dodatkowe niezaplanowane wydatki oraz uszczuplenia dochodów gminy, które wpłynęły na decyzję co do rezygnacji z zaplanowanych przez jednostki zadań. Zawieszenie zajęć w placówkach oświatowo-wychowawczych, zakaz organizowania zajęć i imprez plenerowych spowodowało poszukiwanie alternatywnych form zapewnienia dostępu do świata kultury i kontaktów społecznych. Wiele zajęć i spotkań odbywało się głównie poprzez kanały internetowe lub w okresach luzowania obostrzeń z zachowaniem szczególnych procedur i reżimu sanitarnego.

Nie zaobserwowano pogorszenia się stanu środowiska na terenie gminy, lecz nie odnotowano także znaczących efektów jego poprawy.

Dobór mierników powinien być dostosowany do możliwości sprawozdawczości prowadzonej w trybie informacji publicznej bądź informacji o środowisku.

Zaawansowanie realizacji celów i zadań ekologicznych jest zróżnicowane. Przyczyną tego są przede wszystkim możliwości finansowe, niedostateczne środki własne, mogące stanowić wkład własny w pozyskiwanych środkach finansowych z Unii Europejskiej, także przedłużające się procedury administracyjne i przetargowe.

Uzasadnienie

do Uchwały Nr 493/23

Rady Gminy Zgorzelec

z dnia 18 grudnia 2023 roku

Zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.), polityka ochrony środowiska jest prowadzona za pomocą gminnych programów ochrony środowiska.

W myśl art. 17 ww. ustawy, organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, z których zgodnie z art. 18 ust. 2 organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się radzie gminy.

Raportowany Program ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec przyjęty został uchwałą Nr 186/20 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 28 grudnia 2020 r., w sprawie uchwalenia Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec za lata 2021-2024 z perspektywą do na lata 2025-2028.

Nadrzędnym celem Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Zgorzelec za lata 2021-2022 jest element monitoringu stanu środowiska, przyjętego przez władze samorządu harmonogramu wdrażania Programu, w którym poddaje się ocenie realizację listy przedsięwzięć ekologicznych i jednocześnie pozwala zaobserwować efektywność funkcjonowania systemu ochrony środowiska na terenie gminy. Dokument określa zrealizowane cele i priorytety ekologiczne, a także rodzaj i harmonogram działań proekologicznych przyjętych w programie ochrony środowiska. Raport stanowi niezbędny materiał do ewaluacji obowiązującego Programu ochrony środowiska.

Cele i kierunki interwencji do realizacji w latach 2021-2022 zostały wyznaczone dla 10 obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. Zagrożenia hałasem,
3. Promieniowanie elektromagnetyczne,
4. Gospodarowanie wodami,
5. Gospodarka wodno-ściekowa,
6. Zasoby geologiczne i gleby,
7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
8. Zasoby przyrodnicze,
9. Zagrożenia poważnymi awariami.

Efekty realizacji zadań z przypisanymi wskaźnikami wyznaczonymi w ramach poszczególnych obszarów interwencji zostały przedstawione w podrozdziałach dokumentu.